

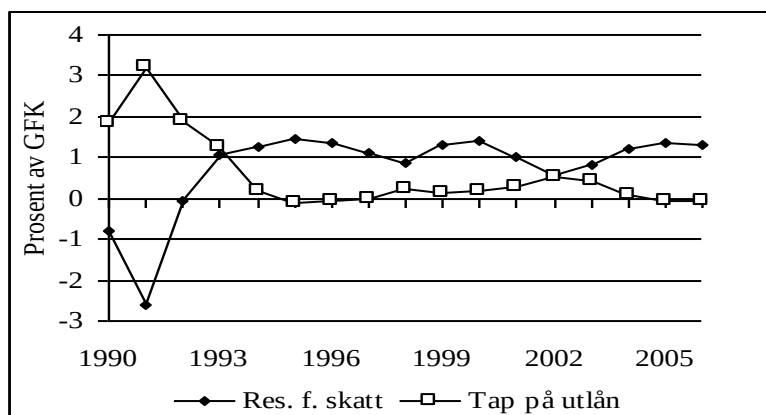
RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER 2006

Foreløpige tall

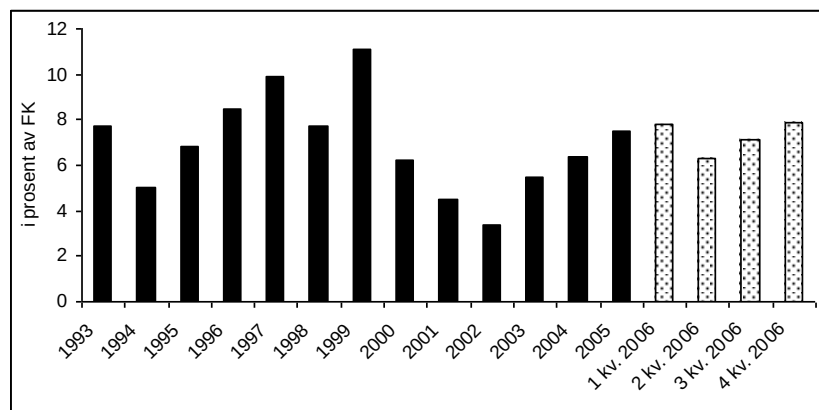
1. Hovedinntrykk	2
2. Makroøkonomisk bakgrunn.....	4
3. Strukturen i finansmarkedet	6
4. Banker	11
5. Finansieringsforetak	17
6. Livsforsikringsselskaper.....	24
7. Pensjonskasser	29
8. Skadeforsikringsselskaper	31

VEDLEGG; TABELLER OG FIGURER

Resultat før skatt og tap på utlån i prosent av GFK

Utvikling i livsforsikringsselskapenes bufferkapital

1. HOVEDINTRYKK

Det var i 2006 en betydelig sterkere oppgang på Oslo Børs enn i de internasjonale aksjemarkedene. Det norske aksjemarkedet tok seg opp i løpet av høsten etter et kraftig fall i mai, og steg med 32,4 prosent i 2006. Stigningen i Morgan Stanleys verdensindeks var 13,6 prosent. Til tross for økning på 0,7 prosentpoeng i de lange norske rentene (10 år statsobligasjonsrente) fra utgangen av 2005 var rentenivået fortsatt relativt lavt, 4,4 prosent, ved utgangen av 2006. Tilsvarende renter i euroområdet og USA var 4,0 og 4,7 prosent på samme tidspunkt. I løpet av 2006 økte Norges Bank styringsrenten fem ganger med 0,25 prosentpoeng til 3,5 prosent, med ytterligere økning på 0,25 prosentpoeng i januar 2007. 12-måneders vekst i innenlands kreditt til publikum var 14,6 prosent ved utgangen av desember 2006, opp fra 13,1 prosent ved utgangen av 2005. Veksten i utlån til husholdninger falt fra 13,4 prosent til 12,5 prosent i samme periode. Kredittveksten til foretakene lå fremdeles på et meget høyt nivå, 20,6 prosent, mot 14,4 prosent ved utgangen av 2005. Boligprisene økte kraftig i 2006, og 12-måneders vekst i prisene på boliger var 18,6 prosent i ved utgangen av 2006. Ved utgangen av januar 2007 var veksten i boligpriser 19,4 prosent.

Bankene oppnådde et resultat før skatt på 28,1 mrd. kroner i 2006, en økning på om lag 2,5 mrd. kroner sammenlignet med 2005. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) ble resultatet redusert med 0,09 prosentpoeng og utgjorde 1,28 prosent.

Egenkapitalavkastningen (etter skatt) var 17,2 prosent, noe høyere enn i 2005. Netto renteinntektene i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital fortsatte å falle til tross for sterk volumvekst og utgjorde 1,62 prosent, mot 1,77 prosent i 2005. Fortsatt tilbakeføringer av tap på utlån førte til at bankene samlet netto inntektsførte utlånstap på 1,5 mrd. kroner.

Samlet hadde norske banker en 12-måneders vekst i utlån på 17,6 prosent ved utgangen av 2006. Utlån til personkunder økte med 14,1 prosent mens veksten i utlån til norske næringslivskunder var hele 25 prosent. Veksttallene er noe påvirket av porteføljeoverføringer mellom banker og kredittforetak i 2006. Til tross for sterk innskuddsvekst, 15,6 prosent, bidro den sterke utlånsveksten likevel til fall i innskuddsfinansieringen av utlån. Volum av misligholdte engasjementer ble redusert med 15 prosent siste år, og utgjorde 0,6 prosent av brutto utlån ved utgangen av 2006. Nivået på misligholdte engasjementer var svært lavt, og lavest i de største bankene. Kjernekapitaldekningen var 8,6 prosent ved utgangen av 2006, en nedgang på ett prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2005.

Finansieringsselskapene hadde et resultat før skatt på 1,6 mrd. kroner, en økning på 246 mill. kroner sammenlignet med 2005. I forhold til forvaltningskapitalen viste netto renteinntektene økning, men økte kostnader bidro likevel til at resultatet i forhold til GFK ble tilnærmet uendret. Det var fortsatt lave tap på utlån i finansieringsselskapene i 2006. Utlån til kunder økte med 22,6 prosent siste 12 måneder. For selskaper som driver med forbruksfinansiering var utlånsveksten noe lavere, 15,9 prosent. Kjernekapitaldekningen for finansieringsselskapene samlet var 9,4 prosent, en nedgang på 0,6 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2005.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift var 1,1 mrd. kroner, 227 mill. kroner høyere enn i 2005. I forhold til GFK var resultatet tilnærmet uendret, 0,27 prosent. Utlån til kunder økte med 16,7 prosent siste 12 måneder. Korrigert for porteføljeoverføringer mellom bank og kredittforetak var veksten 14 prosent. Kjernekapitaldekningen var 9,5 prosent mot 9,4 prosent ett år tilbake.

Utviklingen i verdipapirmarkedene siste halvdel av 2006 førte til at resultatene i *livsforsikringsselskapene* tok seg opp mot slutten av året. Verdijustert kapitalavkastning var 7,7 prosent i 2006 mot 8,1 prosent i 2005. Resultat før tildeling til kunder og skatt var 20,1 mrd. kroner, 5,3 mrd. kroner høyere enn i 2005. Kursreguleringsfondet økte med 6,6 mrd.

kroner slik at verdijustert resultat ble 26,7 mrd. kroner. I 2005 økte kursreguleringsfondet med 8,2 mrd. kroner og verdijustert resultat var 22,9 mrd. kroner. Selskapene avsatte 5,3 mrd. kroner i nye tilleggsavsetninger i 2006 mot 2,5 mrd. kroner i 2005.

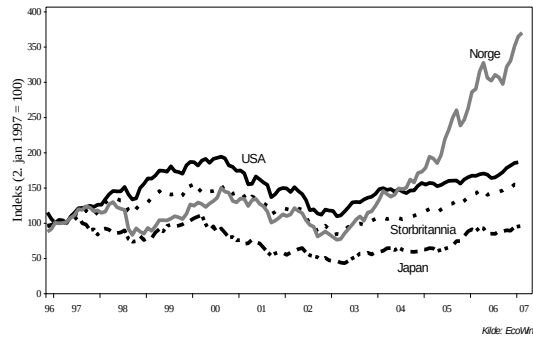
Sammenlignet med utgangen av 2005 økte bufferkapitalen med 10,3 mrd. kroner, og utgjorde 8,2 prosent av forvaltningskapitalen. Aksjeandelen i balansen var 26,4 prosent ved utgangen av 2006, en økning på 5,1 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2005. Sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 25,1 prosent, en nedgang på 5,4 prosentpoeng i forhold til samme periode i fjor. Obligasjoner ”holdt til forfall” utgjorde 27,3 prosent av balansen.

Pensjonskassene hadde samlet en verdijustert avkastning på 11,2 prosent. Avkastningen var 12,5 prosent i de private pensjonskassene og 7,9 prosent i de kommunale pensjonskassene. Relativt høyere aksjeeksponering i balansen og større andel norske aksjer i porteføljen førte til at den verdijustert avkastningen i private pensjonskasser ble høyere enn avkastningen i kommunale pensjonskasser og livsforsikringsselskapene. Pensjonskassenes bufferkapital var 19,5 mrd. kroner som tilsvarte 17 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2006. Dette er et betydelig høyere nivå enn for livsforsikringsselskapene.

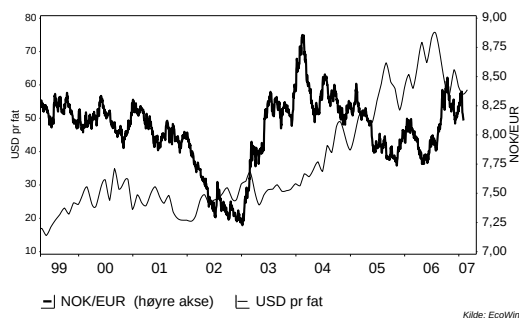
Resultat av ordinær drift i *skadeforsikringsselskapene* var 7,4 mrd. kroner i 2006. Resultatet økte med 1,2 mrd. kroner sammenlignet med i fjor. Resultatforbedringen skyldes økte finansinntekter, men det var også bedring i selskapenes tekniske resultat, hvor om lag hele økningen kan tilskrives utviklingen i captiveselskapene. Combined ratio var 91,5 prosent, tilnærmet uendret fra året før. Både skadeutbetalinger og driftskostnader i forhold til premieinntektene var stabile sammenlignet med 2005.

De tre største skadeforsikringskonsernene hadde et resultat av ordinær virksomhet på 5,1 mrd. kroner i 2006, 164 mill. kroner svakere enn i 2005. Netto finansinntektene økte med 300 mill. kroner til 4 mrd. kroner i 2006. Både i 2005 og 2006 har Gjensidige Forsikringsgruppen inntektsførte en gevinst på salg av aksjer i DnB NOR på 1,3 mrd. kroner. Skadeutbetalingene økte med 1 mrd. kroner, driftskostnadene var stabile mens det kun var en svak økning i premieinntektene på 1,5 prosent. Dette førte til at combined ratio økte med 3,5 prosentpoeng til 92,4 prosent. Det er grunn til å tro at premiene reelt sett gikk ned i forhold til verdien av de forsikrede objektene, som f.eks biler og boliger, og den svake veksten er dermed uttrykk for konkurranse i skadeforsikringsmarkedet.

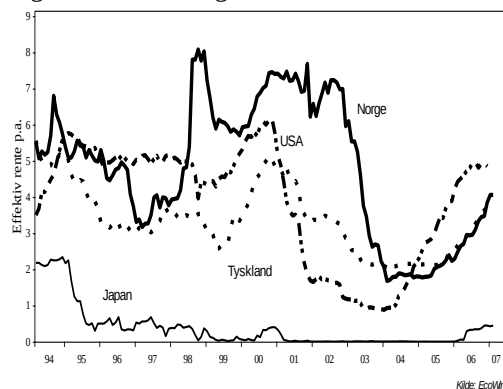
Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

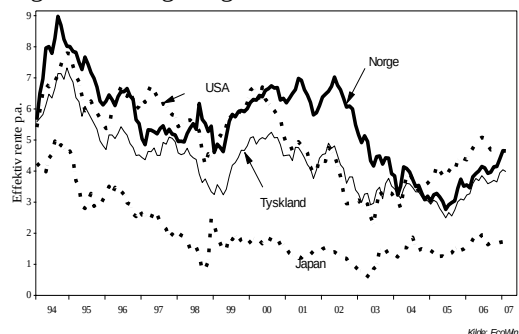
Figur 2.2: Oljepris og kroner pr. euro

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

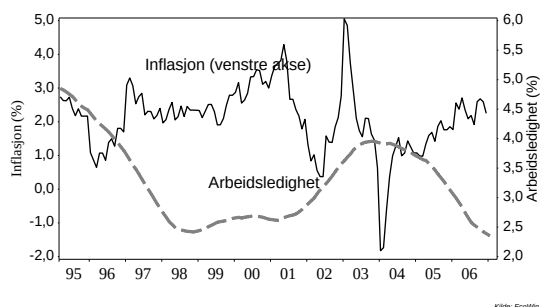
Aksjemarkedene hadde en ujevn utvikling i 2006, med oppgang frem til mai, da det kom en kraftig korreksjon. Mens de internasjonale markedene hentet seg inn igjen i løpet av høsten, kom Hovedindeksen på Oslo Børs ikke tilbake til toppnoteringen i mai før i midten av desember. Hovedindeksen økte likevel med 32,4 prosent i 2006 sett under ett. Til sammenlikning steg S&P 500-indeksen i USA med 13,6 prosent og MS Verdensindeksen med 13,5 prosent. Fortsatt høye råvarepriser, særlig for olje kombinert med høykonjunktur har bidratt til den gunstige utviklingen ved Oslo Børs. Aksjemarkedene har fortsatt oppgangen hittil i år.

Oljeprisen svingte betydelig i 2006. Etter å ha nådd et toppunkt på over 78 dollar pr. fat i august, som følge av stor etterspørsel og krig i Midt-Østen, falt den til 58 dollar ved utgangen av året og videre ned under 50 dollar pr. fat i midten av januar 2007. Dette hadde sin bakgrunn i overskuddstilbud, høye lagre i USA og mildere vær. Den siste måneden har det vært ny økning som følge av kaldt vintervær. Kronekursen svekket seg handelsveid med 2,7 prosent i 2006. Sterk styrking mot dollar ble oppveid av svekkelse mot euro.

Veksten internasjonalt ble noe mer balansert i 2006 gjennom høyere aktivitet i Europa. I euroområdet er BNP ventet å øke med drøyt 2 ½ prosent fra 2005, mot 1,4 prosent året før. USA fortsatte som vekstlokomotiv med en BNP-vekst på 3,4 prosent i 2006. Det er likevel de fremvoksende landene som har den høyeste veksten, anført av Kina som hadde en oppgang i BNP på drøyt 10 ½ prosent i fjor. Mens veksten i USA i stor grad har vært drevet av investeringer, særlig i bolig, og høyt forbruk, har veksten i Kina hovedsakelig vært eksportdrevet. Den kraftige økningen i billige varer fra Kina, med stadig utvidet sortiment, har bidratt til å holde inflasjonen lav både internasjonalt og i Norge. Siden stadig flere land har innført inflasjonsstyring i pengepolitikken, bidrar lave importpriser til fortsatt lave renter, mens høykonjunktur trekker i motsatt retning.

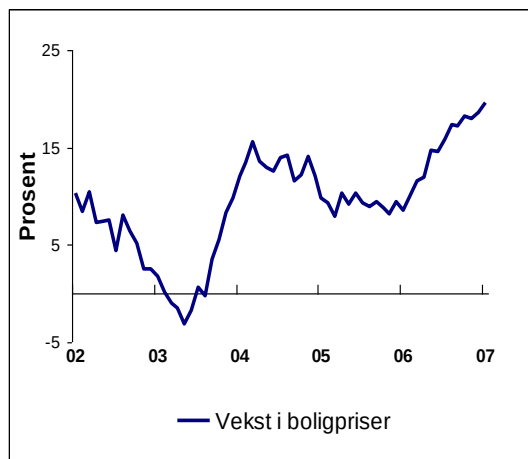
Flere sentralbanker hevet styringsrenten i 2006. I USA ble den økt til 5,25 prosent, mens Den europeiske sentralbanken hevet fem ganger, til 3,5 prosent. Norges Bank hevet tilsvarende, og foretok en ytterligere økning i januar 2007, til 3,75 prosent. De lange rentene hadde en noe ujevn utvikling i 2006, men økte for året sett under ett. Renten på 10-årige statsobligasjoner i USA steg med 0,3 prosentpoeng til 4,7 prosent ved utgangen av 2006. Tilsvarende renter i euroområdet og Norge økte med henholdsvis 66 og 72 punkter, til 3,96 og 4,36 prosent. Så langt i 2007 har lange renter økt svakt.

Figur 2.5: Inflasjon (KPI) og arbeidsledighet

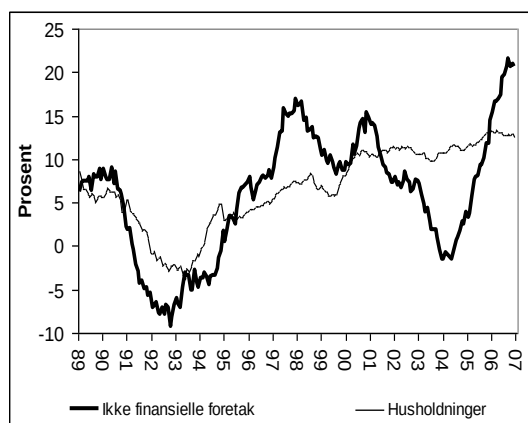
Kilde: EconWin

Figur 2.6: Boligpriser: 12-månedersvekst

Kilde: NEF, EFF, ECON og Finn.no

Figur 2.7: Vekst i innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Kilde: Norges Bank

Veksten i norsk økonomi fortsatte gjennom 2006. Ifølge sesongjusterte tall fra nasjonalregnskapet økte BNP for Fastlands-Norge med 0,9 prosent fra 2. til 3. kvartal i 2006. Veksten forklares i hovedsak med høyere produksjon i forretningsmessig tjenesteyting, varehandel og finansiell tjenesteyting. BNP for Fastlands-Norge økte med 4,6 prosent de tre første kvartalene i fjor sammenlignet med samme periode i 2005, og Statistisk sentralbyrå anslår at BNP-veksten for Fastlands-Norge i 2006 vil komme over 4 prosent for tredje året på rad.

Konjunkturbarometeret for 4. kvartal 2006 vitner om fortsatt gode tider i norsk industri. Det rapporteres om vekst i sysselsetting og produksjon. Høy ordretilgang kombinert med stigende markedspriser både hjemme og ute har vært drivkreftene bak utviklingen. Gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse for industrien beregnes til 84 prosent, et høyt nivå historisk sett. Mangel på kvalifisert arbeidskraft, råvarer og kraft synes å utgjøre de største utfordringene for industrien. Nasjonalregnskapet for 3. kvartal 2006 viser at det har vært sammenhengende vekst i norsk industri siden 3. kvartal 2003. For 3. kvartal 2006 var veksten 0,5 prosent i forhold til kvartalet før.

Det er for tiden høyt press i arbeidsmarkedet med lav ledighetsrate. Ved utgangen av januar i år var den registrerte arbeidsledigheten fra NAV på 2,3 prosent. Ifølge sesongjusterte tall fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) utgjorde arbeidsledigheten 2,9 prosent av arbeidsstyrken i november 2006.

Konsumprisindeksen (KPI) steg med 2,3 prosent fra 2005 til 2006. Økningen skyldes i første rekke prisutviklingen på energivarer. Tilsvarende vekst for konsumprisindeksen justert for avgifter og uten energivarer (KPI-JAE) var på 0,8 prosent.

Tall fra Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF) viser at boligprisene steg kraftig gjennom 2006, noe som fortsatte den første måneden i 2007. Justert for sesongvariasjoner steg boligprisene med 1,4 prosent fra desember til januar. Sammenlignet med januar 2006 var veksten 19,4 prosent. Korrigert for inflasjon viser beregninger fra NEF at boligprisene er 219 prosent høyere enn forrige bunnår (1992) og 81 prosent høyere enn forrige toppår (1987).

Tolv månedersveksten for innenlandsk kreditt (K2) var 14,6 prosent ved utgangen av 2006, ned fra 14,8 prosent måneden før. Årsveksten for innenlandsk kreditt til husholdningene var på 12,5 prosent og tilsvarende vekst for ikke-finansielle foretak var hele 20,6 prosent. Publikums samlede bruttogjeld (K3) økte med 14,9 prosent fra november 2005 og frem til november 2006.

3. STRUKTUREN I DET NORSKE FINANSMARKEDET

Nedenfor omtales kort de viktigste strukturendringene i det norske finansmarkedet i 2006.

Bank:

- Gjensidige Forsikring fikk i oktober 2006 konsesjon til å etablere forretningsbank i Førde. Banken skal eies av Gjensidige Bank Holding og vil samarbeide tett med Sparebanken Sogn og Fjordane. Banken skal kun operere som nettbank.
- Fokus Bank blir i 2007 omdannet til filial av danske Bank etter at Finansdepartementet i desember 2006 godkjente en slik omdanning.
- Sparebanken Hedmark gikk i juni 2006 inn i Sparebank1-gruppen med en eierandel på 12 prosent. Banken kjøpte sin eierandel av Swedbank som besluttet å trekke seg ut av Sparebank1-samarbeidet. Også Sparebanken Volda og Ørsta, Kvinnherad Sparebank og Sparebanken Hardanger, har gått inn i Sparebank1-gruppen i 2006.
- Det har vært flere fusjoner i sparebanksektoren den siste tiden. Grong Sparebank og Verran Sparebank fusjonerte 1. november med Grong Sparebank som overtagende bank, og Tjeldsund Sparebank og Ofoten Sparebank fusjonerte 11. november med Ofoten Sparebank som overtagende bank. I januar 2007 varslet Øystre Slidre Sparebank, Vestre Slidre Sparebank og Vang Sparebank om at de ønsker å fusjonere til Valdres Sparebank. Søknad er foreløpig ikke mottatt. Finansdepartementet ga i februar 2007 tillatelse til fusjon mellom Ankenes Sparebank og Narvik Sparebank.
- Kaupthing skal etablere bankfilial i Norge. Kaupthing er Islands største bank og har vokst betydelig utenfor Island de senere årene. Også Deutsche Bank er i ferd med å etablere bankfilial i Norge.
- DnB NOR etablerte i september 2006 filial i Shanghai, og i desember inngikk DnB NOR en avtale om kjøp av en mindre polsk bank gjennom datterselskapet DnB NORD (DnB NOR har en eierandel på 51 prosent). Kjøpet avhenger av godkjenning fra danske og polske myndigheter.

Livsforsikring: KLP fikk i 2006 konsesjon av Finansdepartementet til å etablere et nytt datterselskap, KLP Pensjonsforsikring. Selskapet skal tilby innskuddsbaserte pensjonsforsikringer og startet virksomhet i januar 2007. Flere av fondsforsikringsselskapene (unit linked) er fusjonert inn i livsselskapene i samme konsern i 2006. Dette gjelder både i Storebrand, Nordea Liv og Sparebank1 Livsforsikring. Også Vital Forsikring har fått godkjennelse av Kredittilsynet til sammenslåing av livsforsikringsselskapet og Vital Link. Dette vil bli gjennomført i 2007.

Skadeforsikring: Vesta Forsikring blir i 2007 omdannet til filial etter at Finansdepartementet godkjente en slik omdanning i desember 2006. Forsikringsporteføljen overføres til det danske forsikringsselskapet Tryg Forsikrings filial i Norge. Vesta hadde ved utgangen av 2006 en markedsandel i det norske forsikringsmarkedet på 15 prosent.

Tabell 3.1 viser strukturen i det norske finansmarkedet ved utgangen av 2006. De store finansgruppene utgjør en betydelig andel av finansmarkedet, og høyest er andelen innen bank og livsforsikring. Også utenlandske aktører utgjør en vesentlig andel av det norske finansmarkedet. Andelen utenlandske aktører er særlig høy blant finansieringsselskapene med 66 prosent. I bankmarkedet hadde utenlandsk eide datterselskaper og filialer en markedsandel på til sammen 31 prosent målt i forvaltningskapital. Utenlandsk eide selskaper, hovedsakelig If og Vesta, utgjør en stor del av det norske skadeforsikringsmarkedet og de store norske finansgruppene har her mindre markedsandeler.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 31.12.2006

	Bank	Finansierings- selskap	Kredittforetak	Livsforsikring	Skadeforsikring
	% av FK	% av FK	% av FK	% av FK	% av br. premier
Finansgrupper	71,3	33,9	11,7	67,3	10,2
Øvrige selskaper	28,7	66,1	88,3	32,7	89,8
Total marked**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsk eide filialer i Norge	11,0	28,9	1,9	1,0	27,9
herav utenlandsk eide datterselskaper	20,2	37,0	9,8	6,5	14,7

*Kredittforetak og finansieringsselskaper

**Inkl. utenlandske institusjoners filialer i Norge

Nærmere om finansgruppene i Norge

I tabellen nedenfor vises forvaltningskapital i finansgrupper fordelt på bransjer. For sparebankgrupperingene Sparebank 1 Gruppen og Terra-gruppen er eierbankene inkludert i tallene. Nordea er tatt inn i tabellene som en stor nordisk finansgruppe med betydelig markedsandel i Norge innen både bank og forsikring. Bank, verdipapirfond og livsforsikring utgjør hovedvirksomhetene i de største finanskonsernene, mens skadeforsikring i større grad er skilt ut i selvstendige selskaper. De store finansgruppene hadde ved utgangen av 2006 en samlet forvaltningskapital på 2 681 mrd. kroner. Dette utgjorde noe over 60 prosent av den totale finansielle sektor¹.

Tabell 3.2 viser markedsandeler for de store finansgruppene innenfor ulike bransjer. De største finansgruppen utgjør over 70 prosent av det norske bankmarkedet, mens andelen i skadeforsikringsmarkedet er bare 6 prosent. DnB NOR er den klart største aktøren i flere bransjer. Størst er konsernet i bankmarkedet med en markedsandel på 39,5 prosent.

Tabell 3.2 Markedsandel for finansgrupper i Norge pr. 31.12.2006 - fordelt på bransjer

%FK	Bank	Finansierings- selskap	Kreditt- foretak	Verdipapir- fond	Livs- forsikring	Skade- forsikring	Sum gruppe*
DnB NOR**	39,5	20,8	6,1	24,5	32,7	0,0	32,1
Nordea	13,0	6,7	4,1	7,8	6,0	0,0	10,0
Sparebank1/Samarb. sparebanker	12,3	5,7	0,2	12,7	3,2	5,2	9,3
Storebrand	1,3	0,0	0,0	10,7	25,3	0,3	5,5
Terra-gruppen	5,1	0,7	1,3	1,3	0,0	0,9	3,4
Sum finansgrupper	71,3	33,9	11,7	57,0	67,3	6,4	60,3
Total marked***	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Sum gruppe er sum av forvaltningskapital i de ulike bransjer og vil avvike fra konsernernes egne konsernregnskap.

**Inkl. Nordlandsbanken og Vital Link

***I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge. Utenlandske institusjoners grenseoverskridende virksomhet i Norge er ikke inkludert.

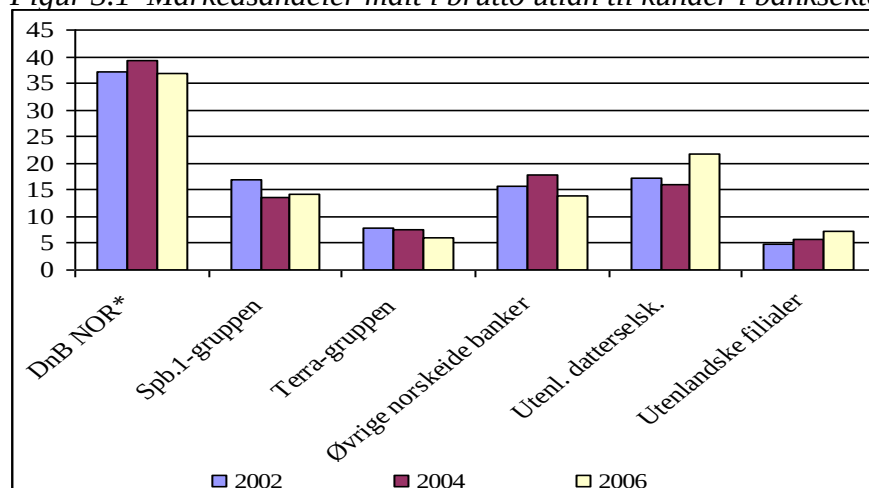
Enkeltbransjer – struktur

Banker

DnB NOR Bank er fremdeles den klart største banken i det norske bankmarkedet og hadde ved utgangen av 2006 en markedsandel på 37 prosent målt i brutto utlån til kunder, noe lavere enn markedsandelen målt i forvaltningskapital. Størst økning i markedsandelen har utenlandsk eide filialer og datterselskaper hatt, og samlet var deres markedsandel 29 prosent ved utgangen av året, hvorav filialene utgjorde 7 prosent. Nordea Bank Norge er fremdeles den største utenlandsk eide banken. Når Fokus blir omdannet til filial vil markedsandelen til utenlandske filialer øke til om lag 12 prosent målt i utlån. Sparebank 1 gruppen økte sin markedsandel noe etter at Sparebanken Hedmark kom inn i gruppen i 2006.

¹ Dette er summen av forvaltningskapital i banker, finansieringsforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, livsforsikring og skadeforsikring

Figur 3.1 Markedsandeler målt i brutto utlån til kunder i banksektoren

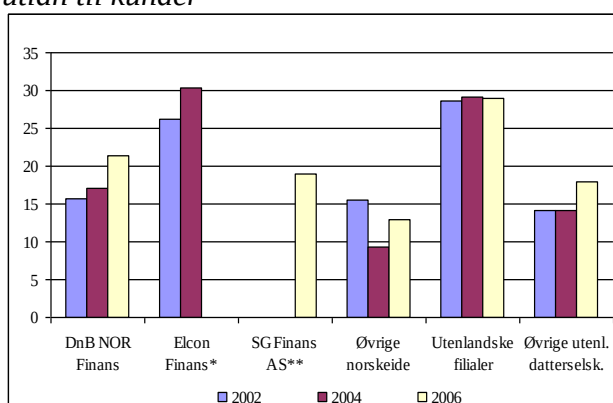
*DnB og Gjensidige NOR slått sammen i 2002

Utenlandske filialer hadde en vekst i brutto utlån til kunder på 37 prosent, hvorav utlån til næringskunder økte med 43 prosent. For de norskeide bankene var veksttallene hhv. 17 og 23 prosent. Markedsandelen til utenlandsk eide datterselskaper har økt som følge av utenlandske oppkjøp av norske banker de siste par årene, men de utenlandsk eide banker har også hatt en svært høy utlånsvekst de siste par årene. Også innskudd fra kunder har økt mer i de utenlandsk eide bankene enn i de norske det siste året.

Finansieringsselskaper

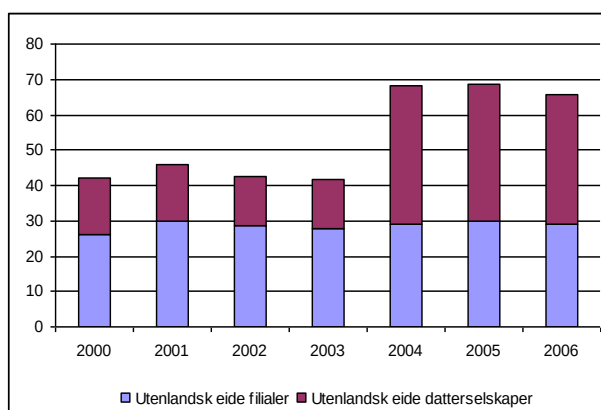
DnB NOR Finans var ved utgangen av 2006 det største finansieringsselskapet med en markedsandel på 21 prosent målt i brutto utlån til kunder. Denne bransjen preges imidlertid av en svært høy andel utenlandske aktører. De utenlandske selskapene utgjorde 66 prosent av utlånsmarkedet ved utgangen av 2006. Utenlandsandelen økte betydelig da Elcon Finans ble kjøpt opp av Santander Consumer Bank i 2004. Elcon Finans opphørte som finansieringsselskap etter at selskapet ble fusjonert med Bankia Bank i desember 2005. Deler av finansieringsselskapet ble solgt til Societe Generale og driver virksomhet under navnet SG Finans. SG Finans var ved utgangen av 2006 det nest største finansieringsselskapet i det norske markedet med en markedsandel på 19 prosent.

Figur 3.2 Markedsandeler for grupper av finansieringsselskaper i prosent av brutto utlån til kunder

*Elcon Finans fusjonerte med Bankia Bank i 2005 og er ikke lenger et finansieringsselskap**Utenlandsk eid datterselskap

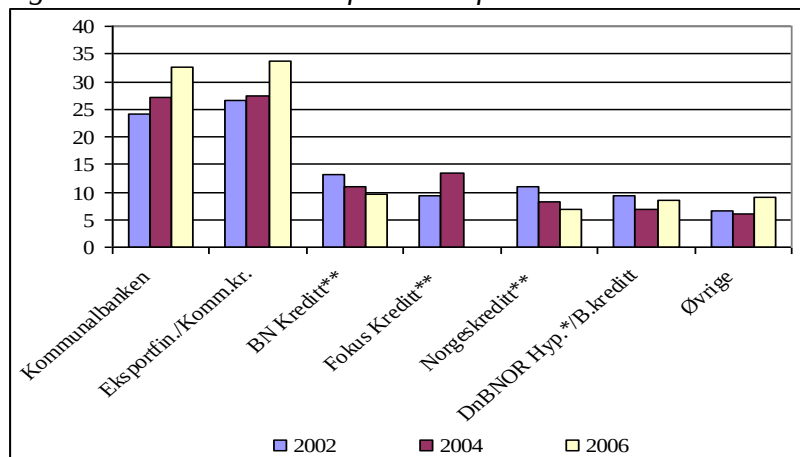
Figur 3.3 Markedsandeler for utenlandsk eide selskaper 2000 - 2006

Kredittforetak

Det er totalt 12 kredittforetak i det norske finansmarkedet. Kommunalbanken og Eksportfinans/Kommunekreditt (som eies av Eksportfinans) har høyest markedsandel med hhv. 34 og 33 prosent målt i brutto utlån til kunder. Fokus Kreditt fusjonerte med Fokus Bank i desember 2005, og kredittforetakets virksomhet ble innlemmet i bankens øvrige virksomhet. Det siste året har flere boligkredittforetak blitt etablert. DnB NOR Boligkreditt og Terra Boligkreditt ble etablert i 2005, mens Sparebank1 Boligkreditt startet virksomhet i juni 2006. DnB NOR Hypotek ble i oktober 2006 fusjonert inn i DnB NOR Bank, og kredittforetakets virksomhet ble innlemmet bankens øvrige drift.

Figur 3.4 Markedsandeler for kredittforetak målt i brutto utlån til kunder

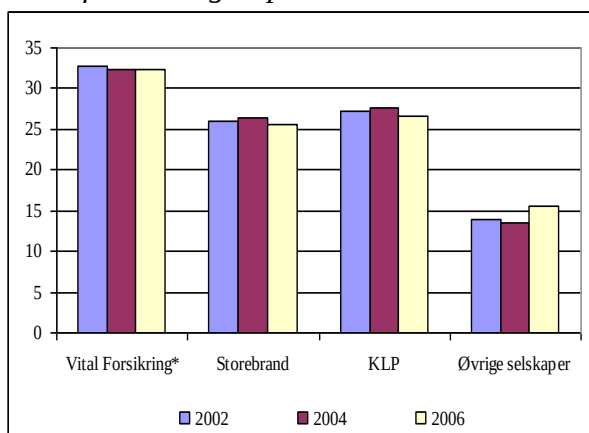
*Tidligere Sparebankenes Kreditselskap (eid av Gjensidige NOR)

**Utenlandsk eide datterselskaper. Fokus Kreditt fusjonerte med Fokus Bank i desember 2005

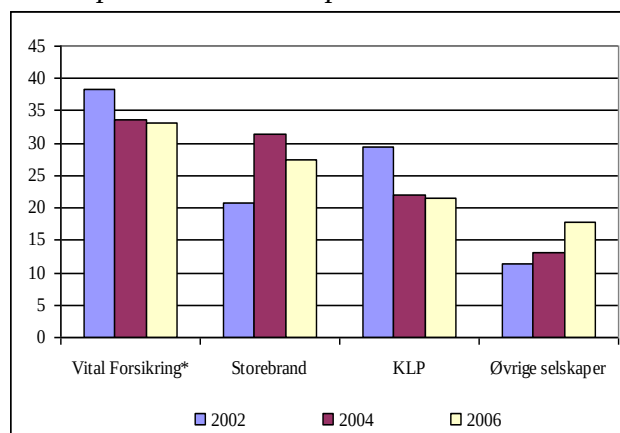
Livsforsikring

Det er 9 tradisjonelle livsforsikringsselskaper i det norske markedet, hvorav de tre største, Vital (inkludert Vital Link), Storebrand og KLP, utgjør nær 85 prosent av samlet forvaltningskapital i livselskapene. Det har bare vært mindre endringer i markedsandelene de siste årene. Variasjonene har vært større mellom selskapene målt i brutto premieinntekter og alle de tre største livselskapene har tapt noe markedsandeler de siste årene. Fondsforvaltningsselskapene har for de fleste av selskapene blitt fusjonert inn i livselskapene i løpet av 2006. For Vital Forsikring er Vital Link inkludert i tallene. Vital Forsikring og Vital Link vil bli slått sammen i 2007.

Figur 3.5 Markedsandel livsforsikring målt i forvaltningskapital

Figur 3.6 Markedsandel i livsforsikring målt i prosent av brutto premieinntekter

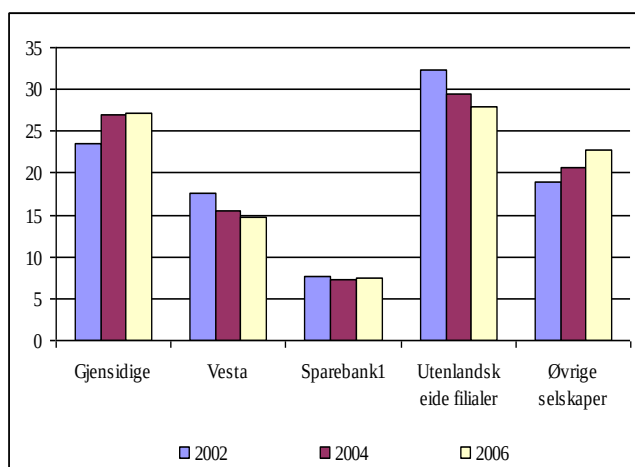

*Tall for Vital og Gjensidige NOR er slått sammen i 2002

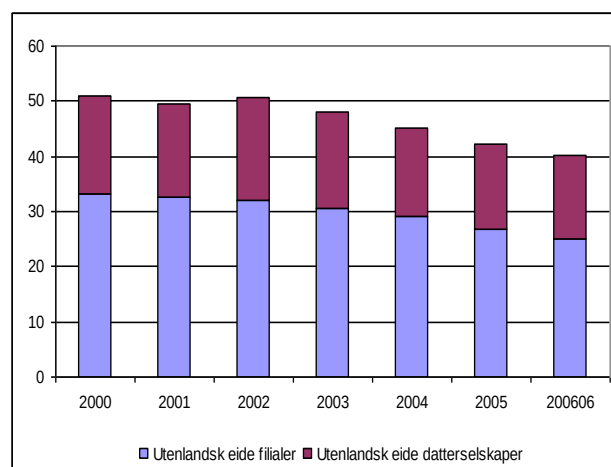
Skadeforsikring

Det norske skadeforsikringsmarkedet består av over 50 små og store selskaper. De fire største aktørene, Gjensidige Forsikring, If, Vesta Skadeforsikring og Sparebank 1 Skadeforsikring hadde en samlet markedsandel ved utgangen av 2006 på 72 prosent målt i forfalt bruttopremie. Gjensidige Forsikring er det største skadeselskapet i Norge med en markedsandel på 27 prosent. Utenlands eide filialer og datterselskaper hadde ved utgangen av 2006 en markedsandel på 43 prosent. Når Vesta Forsikring blir omdannet til filial i 2007 vil, med ett lite unntak, alle utenlandsk eide selskaper være filialer.

Figur 3.7 Markedsandeler skadeforsikring målt i forfalt bruttopremie

Figur 3.8 Markedsandeler for utenlandsk eide skadeselskaper 2000 – 2006 målt i forfalt bruttopremie

4. BANKER

- Nettorenten under press som følge av lavere marginer
- Sterk volumvekst bidrar til inntektsøkning
- Konjunktursituasjonen gir svært gunstig tapsutvikling

Kapittelet tar for seg utviklingen i alle banker som er norske juridiske enheter, dvs. at utenlandsk eide datterbanker er inkludert i tallene. Det gis i tillegg en kort presentasjon av utviklingen i utenlandske bankfilialer i Norge.

Tallene er foreløpige, og gjelder morbank. Vekstrater er 12-måneders, dersom ikke annet er oppgitt. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), eller utlån, er prosentsatsene annualisert om ikke annet er oppgitt.

Resultat

Bankenes samlede resultat i 2006 steg ytterligere fra året før, og var på et svært høyt nivå, på tross av en viss nedgang relativt til gjennomsnittlig forvaltningskapital. Hovedårsaken til det gode resultatet var høye netto tilbakeføringer av tap på utlån. Kostnadene steg også noe mindre enn samlede inntekter. Presset på bankenes rentemarginer fortsatte, og førte til kun en moderat økning i netto renteinntekter på tross av en svært høy volumvekst.

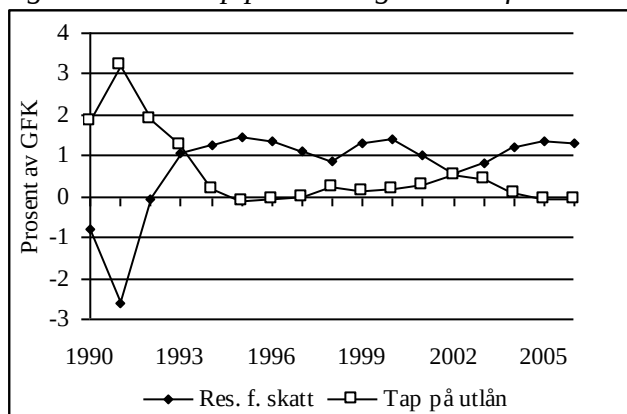
Bankenes totale *netto renteinntekter* var 7 prosent høyere enn i 2005. En svært høy volumvekst førte derimot til at nettorenten sank betydelig i forhold til GFK, fra 1,77 til 1,62 prosent.

Tabell 4.1 Resultat for samtlige norske banker

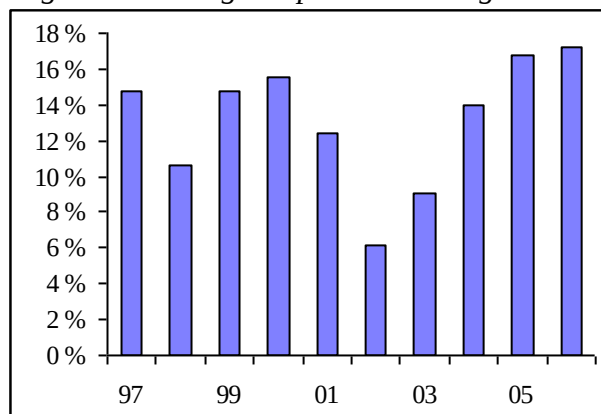
	2006		2005	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	35 395	1,62	32 990	1,77
Andre inntekter	18 183	0,83	17 254	0,92
herav kursgevinster	3 954	0,18	4 049	0,22
Andre kostnader	28 167	1,29	26 535	1,42
herav lønn og admin.kost.	22 714	1,04	21 423	1,15
Driftsres. før tap	25 411	1,16	23 709	1,27
Bokførte tap	-1 453	-0,07	-1 205	-0,06
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	1 211	0,06	620	0,03
Resultat av ord.drift f.skatt	28 075	1,28	25 534	1,37
Skatt på res. av ord. drift	6 979	0,32	6 621	0,35
Resultat av ord drift e.skatt	21 096	0,96	18 913	1,01
Egenkapitalavkastning	17,2 %		16,8 %	

Driftsinntekter utover nettorenten økte med 5 prosent, på tross av en svak reduksjon i kursgevinster på valuta og verdipapirer. Særlig positiv utvikling viste netto provisjonsinntekter, med en vekst siste år på 9 prosent.

Figur 4.1 Tap på utlån og resultat før skatt

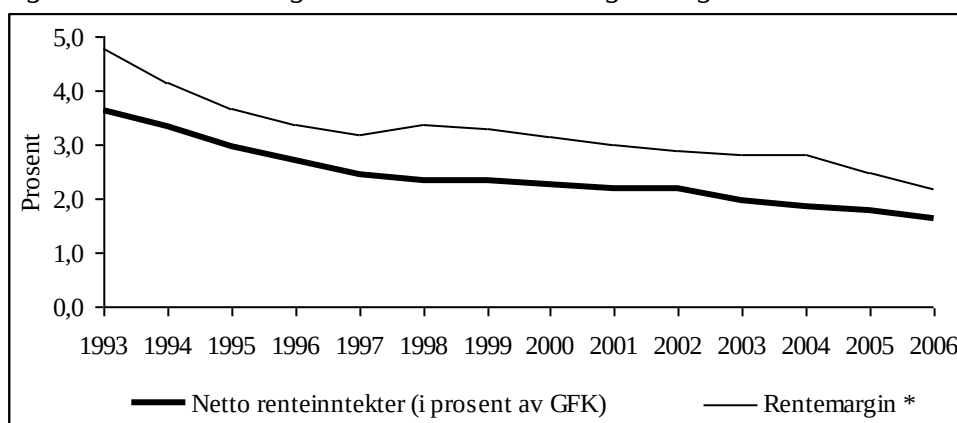

Figur 4.2 Egenkapitalavkastning

Nedgangen i netto kursgevinster skyldtes en markert nedgang i kursgevinster på aksjer og netto kurstap på rentebærende papirer. Valuta og derivater ga derimot betydelig høyere gevinster enn ett år tidligere.

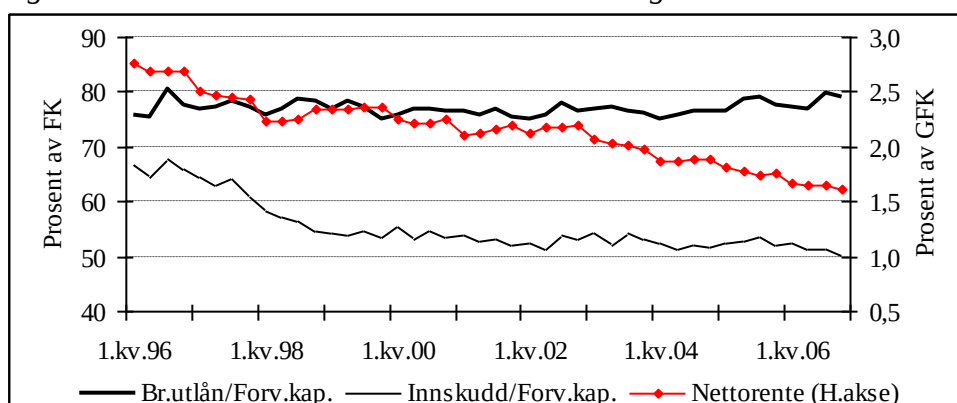
Figur 4.3 Utviklingen i bankenes rentemarginer og netto renteinntekter

* Rentemargin pr. 30.09.06

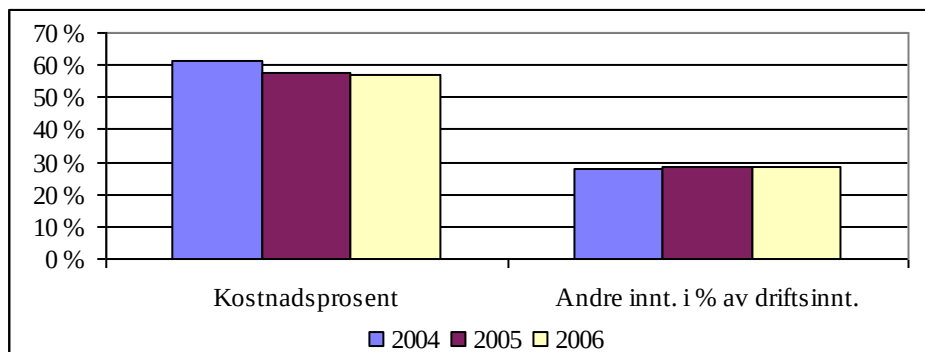
I figur 4.4 vises utviklingen siden 1996 for netto renteinntekter i forhold til GFK, samt utlån til, og innskudd fra, kunder som andel av forvaltningskapitalen. Det fremgår at nettorenten har sunket jevnt i hele perioden. I første del av perioden sank innskuddsdekningen betydelig. Dette førte til at finansieringen ble dekket av dyrere innlån, noe som bidro til å presse nettorenten. De siste 6 årene har både innskudd og utlån utgjort en relativt stabil andel av bankenes forvaltningskapital. Synkende rentemarginer forklarer dermed, i hovedsak, nedgangen i nettorente i forhold til GFK siden årtusenskiftet.

Figur 4.4 Netto renteinntekter – Kundeutlån og innskudd

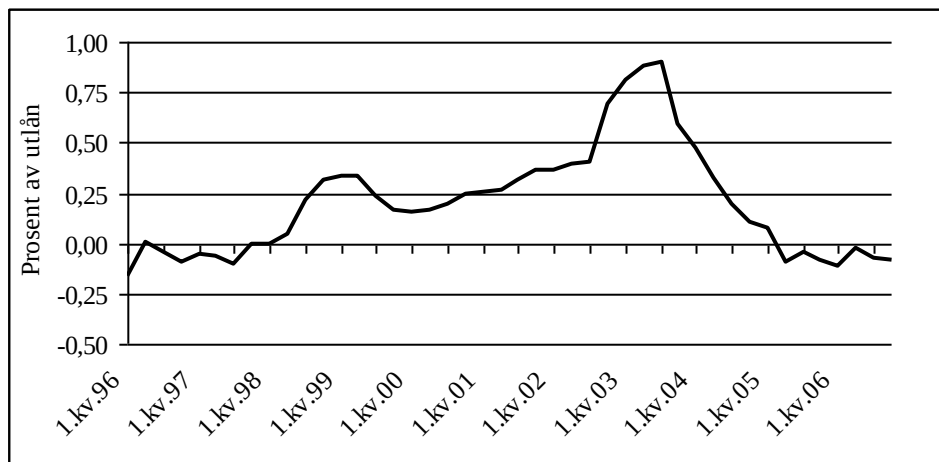
Bankenes *driftkostnader* økte med 6 prosent sammenlignet med i 2005. Sterkest var økningen i lønnskostnader (inkl. pensjoner mv.), som var 8 prosent høyere enn i året før. Generelle administrasjonskostnader økte med kun 2 prosent. Det aggregerte kostnad/inntektsforholdet for norske banker sank fra 57,4 prosent til 56,8 prosent siste år. Inkluderer kursgevinstene på verdipapirer og valuta var kostnadsprosenten nær uendret på 52,6 prosent. Driftsresultat før tap var 7 prosent høyere enn ett år tidligere.

Figur 4.5 *Kostnad/innt.-forhold og andre inntekters andel av driftsinnt.(ekskl. kursgev.)*²

Bankene kunne også i 2006 inntektsføre betydelige beløp på tidligere kostnadsførte utlånstap. Totalt ble det en netto tilbakeføring på 1,4 mrd. kroner, noe som var 21 prosent høyere enn i 2005. I 2006 kunne bankene inntektsføre 1,2 mrd. kroner i gevinst på salg av anleggsaksjer, noe som var nær en dobling fra året før.

Figur 4.6 *12 måneders glidende tap (prosent av gj.snittlige brutto utlån til kunder)*

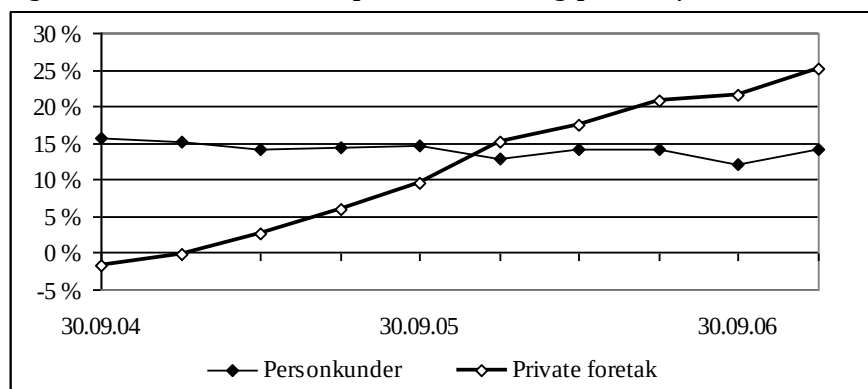
Bankenes *resultat før skatt* var 10 prosent høyere enn i 2005. I forhold til GFK innebar dette likevel en nedgang fra 1,37 til 1,28 prosent. Bankenes samlede *egenkapitalavkastning* (e.skatt) økte til 17,2 prosent.

² Andre inntekter: Utbytte, netto provisjoner og andre driftsinntekter

Balanse

Bankenes *utlånsvekst* til kunder var 17,6 prosent ved utgangen av 2006. De siste to årene har det særlig vært veksttakten i utlån til næringslivskunder som har steget markert. Ved utgangen av 2004 var det tilnærmet nullvekst, mens bankene to år senere viste en utlånsvekst til private foretak på 25 prosent. Utlånsveksten til personkunder har vært svakt synkende i den samme perioden, men økte i siste kvartal til 14,1 prosent.

Figur 4.7 Utlånsvekst, personkunder og private foretak³

Nær 90 prosent av bankenes utlån til personkunder er lån med pant i bolig. Det siste året var det særlig sterk vekst for rammelån med pant i bolig, i form av produkter som Boligkreditt, Fleksilån e.l. Slike lån ble nær tredoblet i 2006, og utgjorde ved årsskiftet 10 prosent av totale lån/kreditter med pant i bolig til personkunder.

Tabell 4.2 Balanseposter for samtlige norske banker

	31.12.06	31.12.05	
	Mill.kr.	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	2 399 428	1 978 074	21,3
Brutto utlån til kunder	1 857 468	1 579 255	17,6
..herav til lønnstakere etc.	1 064 899	933 230	14,1
Tapsnedskrivninger	8 516	13 819	-38,4
herav individ. tapsnedskr.	4 874	6 248	-22,0
herav gruppenedskrivning	3 642	7 571	-51,9
Innskudd fra kunder	1 158 108	1 002 183	15,6
Gjeld ved utst. av verdipapirer	571 372	456 802	25,1
Brutto misligholdte lån	10 724	12 603	-14,9
Netto misligholdte lån	7 595	8 747	-13,2
	31.12.06	31.12.05	
Tapsnedskr. i % av brutto utlån	0,5	0,9	
Gruppenedskr. i % av br. utlån	0,2	0,5	
Br. misligh. lån i % av br. utl.	0,6	0,8	
Net. misligh. lån i % av n. utlån	0,4	0,6	

Samlede tapsnedskrivninger utgjorde 0,5 prosent av brutto utlån til kunder, en nedgang på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med situasjonen ett år tidligere⁴.

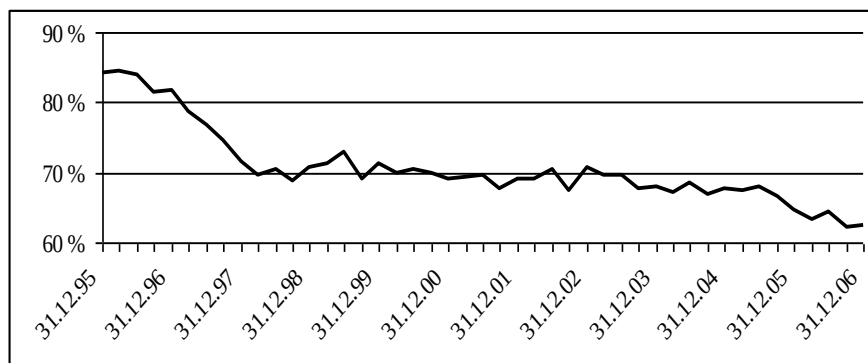
³ Personkunder: Lønnstakere, pensjonister, trygdde mv. (sektor 810)

Private foretak: Private og personlige foretak/organisasjoner, personlige næringsdrivende (Sektor 710-790)

⁴ I 2005 var det fremdeles mange banker som fulgte den tidligere tapsforskriften. I forbindelse med overgang til den nye utlånsforskriften gjorde flere banker betydelige tilbakeføringer av uspesifiserte tapsavsetninger (direkte

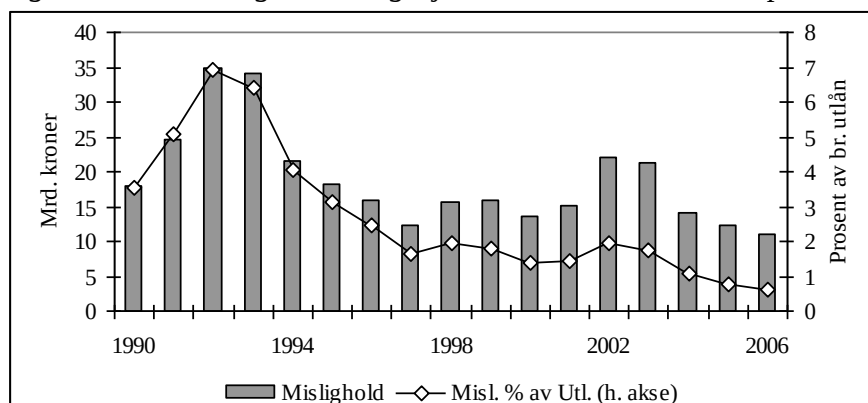
Innskuddsveksten fra kunder var på 15,6 prosent i 2006. Innskuddsveksten var særlig høy fra næringslivskunder. Den sterke veksten i innskudd var ikke tilstrekkelig til å hindre at bankenes samlede innskuddsdekning av kundeutlån sank ytterligere siste år, en reduksjon fra 63,5 prosent til 62,3 prosent.

Figur 4.8 Innskuddsdekning i norske banker (kundeinnskudd ift. br. utlån til kunder)⁵

Den svært gunstige konjunktursituasjonen bidro til at nedgangen i misligholdte engasjementer fortsatte i 2006. Etter en svak økning i misligholdet i tredje kvartal sank omfanget betydelig i fjerde kvartal, slik at det var en nedgang på 15 prosent siste år. Brutto misligholdte engasjementer utgjorde kun 0,6 prosent av brutto utlån til kunder ved utgangen av året.

Figur 4.9 Misligholdte engasjementer i norske banker, pr. 31.12

Soliditet

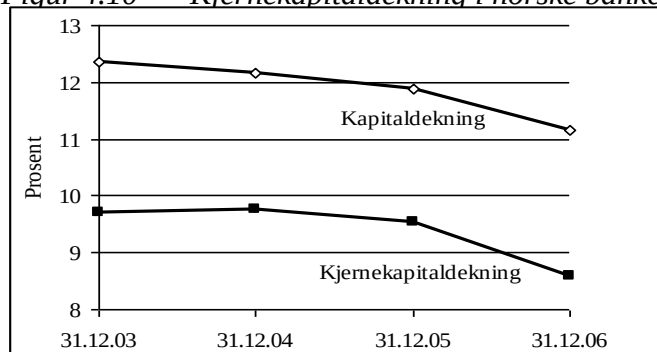
Foreløpige tall for norske bankers samlede *kjernekapitaldekning*⁶ var 8,6 prosent ved utgangen av fjoråret, noe som var 1 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere. Total *kapitaldekning* var 11,2 prosent etter en nedgang på 0,7 prosentpoeng. Alle banker tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent, og kun fem banker hadde en kjernekapitaldekning lavere enn 8 prosent.

mot egenkapitalen). Bankene er ikke pliktige til å omarbeide tidligere års regnskaper i forbindelse med prinsippendringen, så noe av nedgangen i tapsnedskrivninger i tabellen forklares av overgangen til ny forskrift.

⁵ I figuren er ikke historiske data justert for Fokus Kreditt

⁶ Data for kapitaldekning er foreløpige, idet bankene ikke har tatt endelige utbyttebeslutninger på det nåværende tidspunkt

Figur 4.10 Kjernekapitaldekning i norske banker

Filialer av utenlandske banker i Norge

Ved utgangen av 2006 var 8 utenlandske banker representert med bankfilialer i Norge. Samlet stod filialene for 11 prosent av den totale forvaltningskapitalen i banker i Norge, og for 7 prosent av totale utlån til kunder.

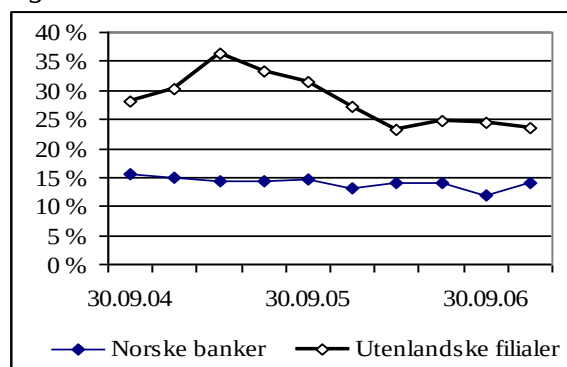
Tabell 4.3 Resultat i utenlandske bankers filialer i Norge

	2006		2005	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	1 807	0,65	1 331	0,66
Andre inntekter	1 790	0,64	1 814	0,90
herav kursgevinster	569	0,20	604	0,30
Andre kostnader	1 926	0,69	1 686	0,83
herav lønn og admin.kost.	1 388	0,50	1 159	0,57
Driftsres. før tap	1 671	0,60	1 459	0,72
Bokførte tap	44	0,02	-10	0,00
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	0	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	1 627	0,58	1 469	0,73
	Vekst			
Forvaltningskapital	295 248	34,7 %	219 124	
Brutto utlån til kunder	146 034	36,8 %	106 776	
Innskudd fra kunder	81 786	17,7 %	69 475	

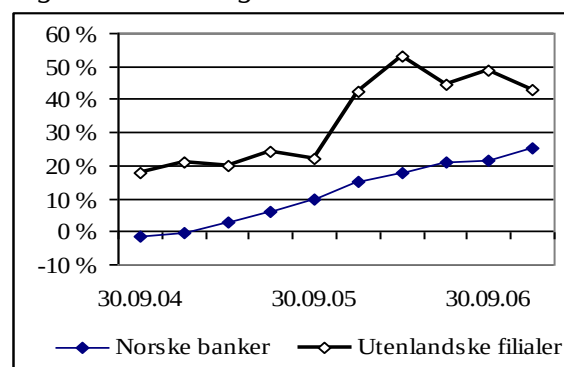
Av figurene 4.11 og 4.12 fremgår det at de utenlandske bankenes filialer har hatt en betydelig høyere utlånsvekst enn de norske bankene (juridiske enheter) de siste årene.

Utlånsvekst i utenlandske bankers filialer

Figur 4.11 Personkunder

Figur 4.12 Næringskunder

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Finansieringsselskaper

- Resultat på samme nivå som i 2005
- Økning i netto renteinntekter sett i forhold til GFK og nedgang i bokførte tap
- Fortsatt høy utlånsvekst

Omtalen omfatter 26 finansieringsselskaper. De utenlandske filialene i Norge er ikke med i utvalget, men gis en egen omtale avslutningsvis. Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og forbruksfinansiering. Det er dermed store variasjoner mellom enkeltsselskaper både når det gjelder resultat og balanse.

Resultat

Finansieringsselskapenes netto renteinntekter økte med 19,7 prosent sammenlignet med 2005. I prosent av GFK økte nettorenten med 0,03 prosentpoeng. For de største selskapene som i hovedsak driver med leasing og bilfinansiering, var det en liten økning i nettorenten, målt i forhold til GFK. For finansieringsselskaper som driver med forbruksfinansiering lå nettorenten på omtrent samme nivå eller noe lavere. Det var en reduksjon i netto provisjonsinntekter i 2006, samtidig som avskrivninger og andre driftskostnader viste en liten økning målt i forhold til GFK.

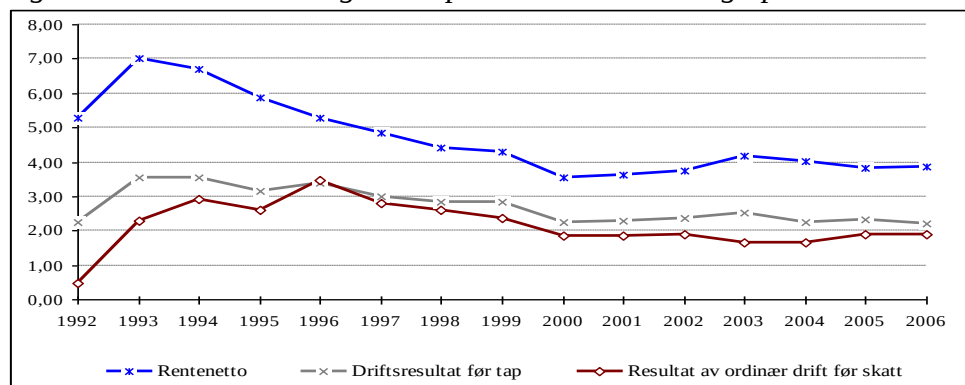
Tabell 5.1.1 Resultatposter

	2006		2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	3 235	3,85	2 703	3,82
Andre inntekter	841	1,00	812	1,15
Herav kursgevinster	47	0,06	24	0,03
Andre kostnader	2 241	2,66	1 863	2,63
Herav lønn og adm.kost.	1 737	2,07	1 510	2,13
Driftsres. Før tap	1 835	2,19	1 652	2,34
Bokførte tap	245	0,19	308	0,44
Resultat ord. drift	1 590	1,90	1 344	1,90
<i>EK-avkastning*</i>		16,0		16,2

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Utlånstapene var lavere enn i 2005. I prosent av GFK utgjorde nedgangen i bokførte tap 0,25 prosentpoeng. Resultat av ordinær drift økte med 18,3 prosent (246 mill. kroner) i 2006. Målt i prosent av GFK var resultatet på samme nivå som året før. Egenkapitalavkastningen var marginalt lavere enn i 2005.

Figur 5.1.1 Finansieringsselskapenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Finansieringsselskapenes brutto utlån til kunder økte med 22,6 prosent i 2006. Årsveksten var omtrent den samme som ved utgangen av 3. kvartal. Nivået på misligholdte lån har vist en fallende tendens de siste årene, men utviklingen varierer en del fra selskap til selskap. Brutto misligholdte lån utgjorde 1,8 prosent av utlånene, mot 2,1 prosent ved utgangen av 2005. Misligholdte lån ligger på et høyere nivå enn i bankene.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2006	31.12.2005	% vekst
Forvaltningskapital	96 436	77 498	24,4
Brutto utlån til kunder	91 115	74 349	22,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	76 331	60 150	26,9
Innlån og gjeld til kunder	2 375	2 319	2,4
Brutto misligholdte lån	1 662	1 540	7,9
i prosent av brutto utlån	1,82	2,07	
Netto misligholdte lån	986	915	7,8
i prosent av brutto utlån	1,08	1,23	
Tapsnedskrivninger	988	1 001	-1,2
i prosent av brutto utlån	1,08	1,35	

Soliditet

Finansieringsselskapene hadde en reduksjon i kjernekapitaldekningen på 0,6 prosentpoeng fra 2005. Alle årsoppgjørdisposisjonene for 2006 er ikke gjennomført.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr)

	31.12.2006	31.12.2005
Kjernekapitalprosent	9,4	10,0
Kapitaldekningsprosent	10,7	11,4
Kjernekapital	8 313	7 049
Tilleggskapital	1 186	1 013
Netto ansvarlig kapital	9 499	8 062
Beregningsgrunnlag	88 670	70 815

Leasing og bilfinansiering

For finansieringsselskaper som i hovedsak driver med leasing og bilfinansiering (16 selskaper) økte resultat av ordinær drift med 22,6 prosent fra 2005. I prosent av GFK innebar dette en økning på 0,04 prosentpoeng. Resultatforbedringen skyldtes høyere netto renteinntekter og en nedgang i bokførte tap. Denne gruppen har om lag 90 prosent av norske finansieringsselskapers forvaltningskapital.

Tabell 5.1.4 Resultatposter

	2006		2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	2 305	3,03	1 904	2,96
Andre inntekter	338	0,44	353	0,55
herav kursgevinster	2	0,00	-4	-0,01
Andre kostnader	1 476	1,94	1 227	1,91
herav lønn og adm.kost.	1 097	1,44	960	1,49
Driftsres. før tap	1 167	1,53	1 029	1,60
Bokførte tap	157	0,21	205	0,32
Resultat ord. drift	1 010	1,32	824	1,28

Brutto utlån økte med 22,2 prosent i 2006. Leasing utgjør om lag 61 prosent av utlånene for denne gruppen, og leasingporteføljen økte med 21,5 prosent siste 12 måneder.

Tabell 5.1.5 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2006	31.12.2005	% vekst
Forvaltningskapital	87 521	70 378	24,4
Brutto utlån til kunder	82 941	67 681	22,2
herav leasing	50 783	41 798	21,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	72 620	57 166	27,0
Innlån og gjeld til kunder	1 794	2 037	-12,0
Brutto misligholdte lån	945	934	1,2
i prosent av brutto utlån	1,14	1,38	
Netto misligholdte lån	518	483	7,2
i prosent av brutto utlån	0,62	0,71	
Tapsnedskrivninger	709	710	-0,1
i prosent av brutto utlån	0,85	1,05	

Forbrukslån

Det ble også i 2006 gjort en kartlegging av et utvalg selskaper som driver med forbruksfinansiering. Forbrukslån omfatter her både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet. Selskapene i utvalget tilbyr forskjellige produkter, bl.a. kredittkort med inntil 75 000 kroner i kreditt, samt lån uten sikkerhet i størrelsesorden 10 000 til 200 000 kroner. Det kan også forekomme høyere lånebeløp. Den effektive renten på lånene vil variere fra ca. 7 til over 30 prosent avhengig av lånets størrelse og tilbakebetalingstid.

Utvalget er utvidet til 14 selskaper ved utgangen av 2006. SEB Privatbanken, Nordea Finans, Skandiabanken, yA Bank og Svea Finans har forbrukslån som en del av sin virksomhet, og er inkludert i tallene. Det inngår 8 finansieringsselskaper i utvalget, og disse hadde ca. 40 prosent av finansieringsselskapenes utlån til lønnskakere og 14 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån.

Tabell 5.1.6 Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper

GE Money Bank (NUF), Enter Card, Finaref, Ikano Finans, Citifinancial Europe (NUF), Europay Norge, Diners Club Norge, Santander Consumer Bank, DnB NOR Kort (Cresco), SEB Privatbanken, Nordea Finans, Skandiabanken (NUF), yA Bank og Svea Finans (NUF)

	2002	2003	2004	2005	2006
Forbrukslån (mill. kr)	19 381	20 816	22 823	26 276	31 073
Vekst % (12 mnd.)*	15,7	7,4	9,6	15,1	15,9
Bokførte tap (mill. kr)	511	574	398	382	255
Tap i % av forbrukslån	2,6	2,8	1,7	1,5	0,8
Nettorente i % av GFK	8,4	10,1	12,0	11,6	11,3
Resultat ord. drift i % av GFK	4,0	4,9	7,7	7,6	7,7
Netto misligholdte lån (mill. kr)	961	1 116	893	848	911
Mislighold i % av forbrukslån	5,0	5,4	3,9	3,2	2,9

**Vekstraten i 2003 og 2004 var påvirket av at ett selskap reduserte utlånene i denne perioden.*

Prosentvis vekst i 2006 er justert for nye selskaper i utvalget.

Selskapene samlet hadde en utlånsvekst på 15,9 prosent i 2006. Vekstraten er justert for effekten av nye selskaper. Utlånsveksten for dette utvalget er klart lavere enn total vekst for alle finansieringsselskaper. Det er imidlertid stor variasjon mellom ulike selskaper.

Bokførte tap og misligholdte lån ligger på et høyere nivå enn for finansieringsselskaper generelt, men det har vært en gradvis reduksjon i nivået på tap og mislighold de siste årene. Resultatmessig er det forholdsvis stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget. Selskapene samlet har høyere nettorente enn andre selskaper, og resultatet ligger på et klart høyere nivå.

Utenlandske filialer i Norge

De utenlandske filialene i Norge har i underkant av 30 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Det var en nedgang i resultat før skatt på 0,37 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Dette skyldtes lavere nivå på netto renteinntekter i kombinasjon med reduserte netto provisjonsinntekter. Resultatet er noe bedre enn for de norske selskapene på grunn av høyere nivå på netto renteinntekter. Innslaget av selskaper som driver med forbruksfinansiering er større blant utenlandske filialer enn øvrige selskaper.

Tabell 5.1.7 Resultatposter for utenlandske filialer i Norge

	2006		2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 688	4,75	1 502	4,90
Andre inntekter	137	0,39	290	0,94
herav kursgevinster	53	0,15	21	0,07
Andre kostnader	941	2,65	831	2,71
herav lønn og adm.kost.	686	1,93	598	1,95
Driftsres. før tap	884	2,49	961	3,13
Bokførte tap	46	0,13	121	0,40
Resultat ord. drift	838	2,36	840	2,73

Filialene hadde en utlånsvekst på 17,4 prosent i 2006. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 15,5 prosent. Utlånsveksten varierer mye fra filial til filial. Nivået på misligholdte lån var noe lavere enn for ett år siden, men også her er det stor variasjon mellom selskapene.

Tabell 5.1.8 Balanseposter for utenlandske filialer i Norge

	31.12.2006	31.12.2005	% vekst
Forvaltningskapital	39 497	32 970	19,8
Brutto utlån til kunder	36 915	31 450	17,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	23 549	21 139	11,4
Innlån og gjeld til kunder	10 814	7 851	37,7
Brutto misligholdte lån	433	406	6,7
i prosent av brutto utlån	1,17	1,29	
Netto misligholdte lån	402	357	12,6
i prosent av brutto utlån	1,09	1,14	
Tapsnedskrivninger	261	254	2,8
i prosent av brutto utlån	0,71	0,81	

5.2 Kredittforetak

- Resultatet på omtrent samme nivå som i fjor
- Lave tap på utlån

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 11 kredittforetak. DnB NOR Hypotek ble fusjonert inn i DnB NOR Bank i oktober 2006.

Resultat

Kredittforetakenes nettorente økte 0,01 prosentpoeng sammenlignet med 2005. Det var liten endring i nivået på andre inntekter og andre kostnader.

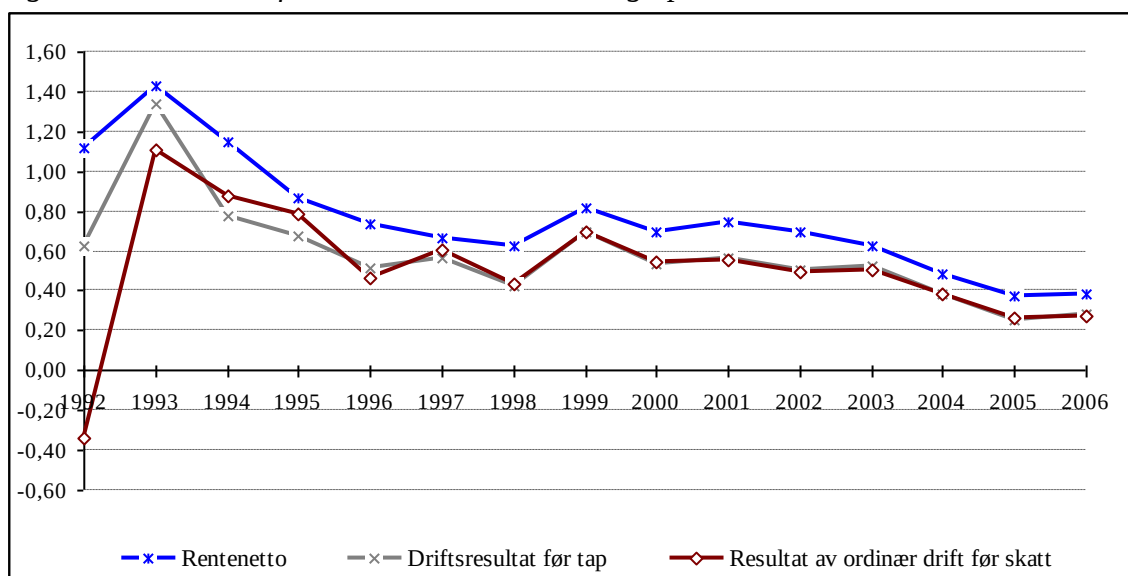
Tabell 5.2.1 Resultatposter

	2006		2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 547	0,38	1 258	0,37
Andre inntekter	86	0,02	64	0,02
herav kursgevinster	34	0,01	30	0,01
Andre kostnader	504	0,12	459	0,14
herav lønn og adm.kost.	422	0,10	377	0,11
Driftsres. før tap	1 129	0,28	863	0,25
Bokførte tap	23	0,01	-17	-0,01
Resultat ord. drift	1 106	0,27	879	0,26
<i>EK-avkastning*</i>	7,1		6,3	

*Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

I 2006 utgjorde bokførte tap 23 mill. kroner, mens det var inntektsføring av tidligere bokførte tap året før. Resultat av ordinær drift økte med 25,8 prosent fra 2005. I prosent av GFK tilsvarte økningen 0,01 prosentpoeng. Egenkapitalavkastningen var 0,8 prosentpoeng høyere enn i 2005.

Figur 5.2.1 Kredittforetakenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Kredittforetakenes utlån til kunder økte med 16,7 prosent i 2006. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 26,5 prosent. Hovedårsaken til den sterke veksten forrige kvartal var en stor overføring av boliglån fra DnB NOR Bank til DnB Boligkreditt. Dersom DnB Boligkreditt ble holdt utenfor, ville årsveksten for kredittforetakene ligget på ca. 14,0 prosent, mot 15,0 prosent ved utgangen av 3. kvartal. Nivået på misligholdte lån er fortsatt lavt.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2006	31.12.2005	% vekst
Forvaltningskapital	444 572	378 932	17,3
Brutto utlån til kunder	260 690	223 471	16,7
Gjeld til kredittinstitusjoner	83 255	85 428	-2,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	334 554	367 509	25,1
Brutto misligholdte lån	299	287	4,2
i prosent av brutto utlån	0,12	0,13	
Netto misligholdte lån	298	282	5,6
i prosent av brutto utlån	0,11	0,12	
Tapsnedskrivninger	74	64	16,7
i prosent av brutto utlån	0,03	0,03	

Soliditet

Kredittforetakenes kjernekapitaldekning lå på omtrent samme nivå som ved utgangen av 2005. Alle årsoppgjørdisposisjonene for 2006 er ikke gjennomført.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr)

	31.12.2006	31.12.2005
Kjernekapitalprosent	9,5	9,4
Kapitaldekningsprosent	12,5	12,0
Kjernekapital	12 941	11 509
Tilleggskapital	4 129	3 169
Netto ansvarlig kapital	17 049	14 657
Beregningsgrunnlag	136 110	122 701

Bolig- og næringslån

Det er sett nærmere på resultat- og balanseutviklingen for kredittforetakene som hovedsakelig tilbyr bolig- og næringslån (7 selskaper). Effekten av selskaper som yter lån med lav risiko til kommunal virksomhet og eksportnæring er fjernet, og dette gjør at netto renteinntektene blir liggende på et klart høyere nivå.

Resultat av ordinær drift for disse selskapene økte med 4,5 prosent fra 2005. I prosent av GFK innebar dette en nedgang i resultatet på 0,16 prosentpoeng. Resultatet var påvirket av lavere netto renteinntekter og en marginal økning i bokførte tap.

Tabell 5.2.4 Resultatposter

	2006		2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	823	1,03	702	1,13
Andre inntekter	7	0,01	13	0,02
herav kursgevinster	2	0,00	3	0,00
Andre kostnader	252	0,31	201	0,32
herav lønn og adm.kost.	217	0,27	174	0,28
Driftsres. før tap	578	0,73	514	0,83
Bokførte tap	23	0,03	-17	-0,03
Resultat ord. drift	555	0,70	531	0,86
EK-avkastning*		5,5		6,2

*Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Utlånsveksten for denne gruppen var på 13,6 prosent i 2006. Ved utgangen av 3. kvartal var årsveksten betydelig høyere på grunn av overføringene til DnB NOR Boligkreditt. Det var en nedgang i misligholdte lån fra 2005.

Tabell 5.2.5 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2006	31.12.2005	% vekst
Forvaltningskapital	90 335	75 829	19,1
Brutto utlån til kunder	82 834	72 902	13,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	25 077	32 534	-22,9
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	54 233	28 930	87,5
Brutto misligholdte lån	208	230	-9,5
i prosent av brutto utlån	0,25	0,32	
Netto misligholdte lån	207	225	-8,1
i prosent av brutto utlån	0,25	0,31	
Tapsnedskrivninger	74	64	16,7
i prosent av brutto utlån	0,09	0,09	

6. LIVSFORSIKRINGSSELSKAPER

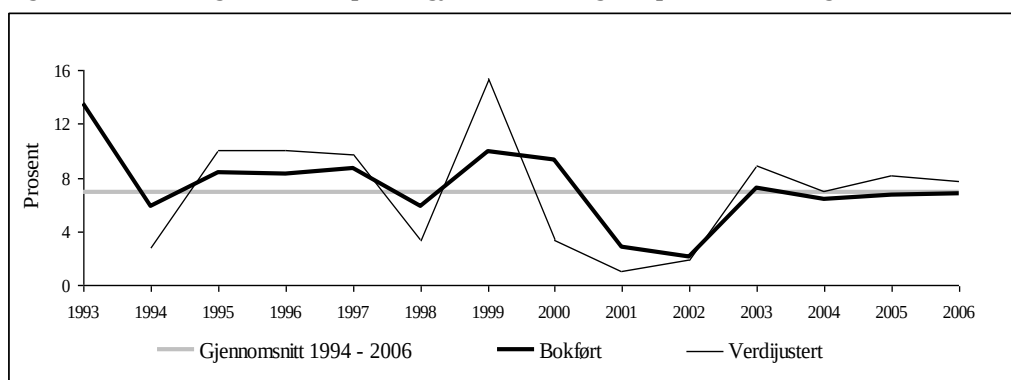
- Noe lavere verdijustert kapitalavkastning i 2006 sammenlignet med 2005
- Selskapenes aksjebeholdning og bufferkapital økte i 2006

Ved utgangen av 2006 var det ni tradisjonelle livsforsikringsselskaper, og to selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Gjennomgangen nedenfor omfatter alle selskaper.

Kapitalavkastning

Selskapenes gjennomsnittlige verdijusterte kapitalavkastning for 2006 lå på 7,7 prosent, mot 8,1 prosent i 2005. Avkastningen er svakt bedre enn gjennomsnittet for de siste 12 årene. Bokført kapitalavkastning var på 6,8 prosent, mot 6,7 prosent i 2005.

Figur 6.1 Utvikling i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1993 – 2006

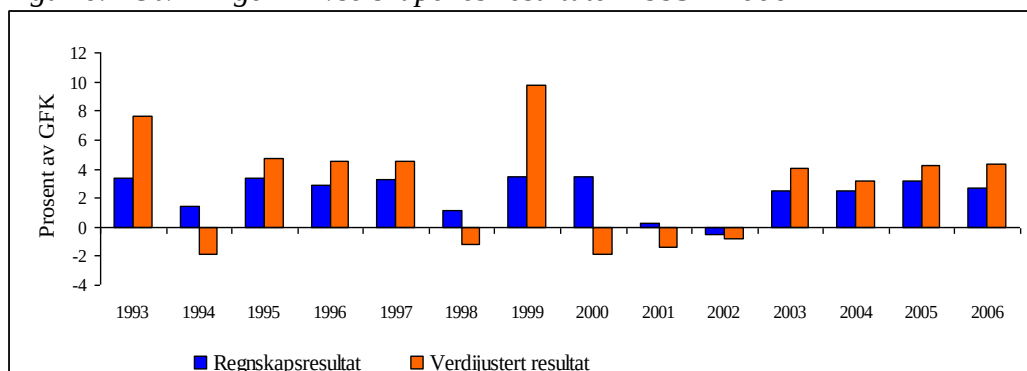

Resultat

Ni av elve selskaper hadde et positivt resultat for 2006. Resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt ble på 20,1 mrd. kroner, eller 3,2 prosent av GFK. Til sammenligning var resultat før tildeling til kunder og skatt i 2005 på 14,7 mrd. kroner, eller 2,7 prosent av GFK.

Selskapenes verdijusterte resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og var i 2006 på 26,7 mrd. kroner (4,3 prosent av GFK). Til sammenligning var verdijustert resultat i 2005 på 22,9 mrd. kroner (4,2 prosent av GFK). Selskapene har ført 6,6 mrd. kroner til kursreguleringsfond i regnskapet for 2006, mot 8,2 mrd. kroner i fjor. Selskapene har avsatt 5,3 mrd. kroner i nye tilleggsavsetninger, mot 2,5 mrd. kroner i 2005.

Figur 6.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1993 – 2006

Tabell 6.1 Utvalgte resultatposter

mill. kroner	2006	% GFK	2005	% GFK
Premieinntekter	71 194	11,4	64 690	11,9
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	10 011	1,6	6 150	1,1
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	47 230	7,6	42 545	7,8
herav netto gevinst ved realisasjon	11 593	1,9	8 892	1,6
Erstatninger	44 437	7,1	32 108	5,9
herav overføring av premiereserve mv. til andre	10 839	1,7	5 887	1,1
Endringer forsikringsmessige avsetninger (inkl. garantert minsteavkastning, ekskl. nye tilleggsavsetninger)	37 678	6,1	43 543	8,0
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	6 822	1,1	4 661	0,9
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteundersk.	0	0,0	0	0,0
Andre inntekter/kostnader	-360	-0,1	-897	-0,2
Resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt	20 069	3,2	14 721	2,7
Endring i kursreguleringsfond	6 644	1,1	8 204	1,5
Verdijustert resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt⁷	26 712	4,3	22 924	4,2
Resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt	20 069	3,2	14 721	2,7
Nye tilleggsavsetninger	5 347	0,9	2 511	0,5
Midler tilført forsikringkunder	10 895	1,8	8 776	1,6
Skattekostnad	-687	-0,1	-414	-0,1
Overskudd	4 514	0,7	3 847	0,7
Egenkapitalavkastning i %	27,6		23,5	

Samlede premieinntekter var i 2006 på 61,2 mrd. kroner, mot 58,5 mrd. kroner året før, en økning på drøyt 4 prosent. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger. Det er imidlertid en del variasjoner selskapene i mellom. Tall for overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viste at livselskapene i 2006 hadde en svak netto fraflytting svarende til 0,1 prosent av GFK.

Netto inntekt fra finansielle eiendeler var på 47,2 mrd. kroner, eller 7,6 prosent av selskapenes GFK. Netto gevinst ved realisasjon av aksjer var på 12,4 mrd. kroner, mot 7,3 mrd. kroner i 2005. Selskapene har videre hatt et netto tap ved realisasjon av obligasjoner på 816 mill. kroner, mot en netto gevinst på 605 mill. kroner året før. Samlet netto gevinst ved realisasjon av finansielle eiendeler var på 11,6 mrd. kroner, mot 8,9 mrd. kroner i 2005.

Ikke-kursavhengige finansinntekter som renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten, var i 2006 på 25,5 mrd. kroner, en oppgang på 9 prosent sammenlignet med 2005. Ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 32 prosent av selskapenes samlede inntekter fra finansielle eiendeler, og skriver seg i hovedsak fra obligasjonsbeholdningen.

Livselskapene utbetalte erstatninger i 2006 på 44,4 mrd. kroner, mot 32,1 mrd. kroner i 2005. Inkludert i disse størrelsene er endringer i forsikringsfond som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapenes erstatninger, eksklusive overføring av premiereserve, var på 33,6 mrd. kroner, mot 26,2 mrd. kroner i 2005.

Selskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 37,7 mrd. kroner, mot 43,5 mrd. kroner i 2005. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til

⁷ Selskapenes verdijusterte resultat har økt svakt relativt til GFK, mens verdijustert kapitalavkastning er noe redusert. Kapitalavkastningen beregnes på bakgrunn av selskapenes netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. administrasjonskostnader), og er således et mål på selskapenes finansavkastning, mens verdijustert resultat også inkluderer premieinntekter, andre forsikringsrelaterte inntekter, erstatninger, endringer i forsikringsmessige avsetninger, forsikringsrelaterte driftskostnader og andre forsikringsrelaterte kostnader.

dekning av tilleggssytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 6,8 mrd. kroner i 2006. Driftskostnadene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital har ligget nesten flatt rundt en prosent siden 1999. Både forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon og administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler, inngår i driftskostnadene.

Balanse

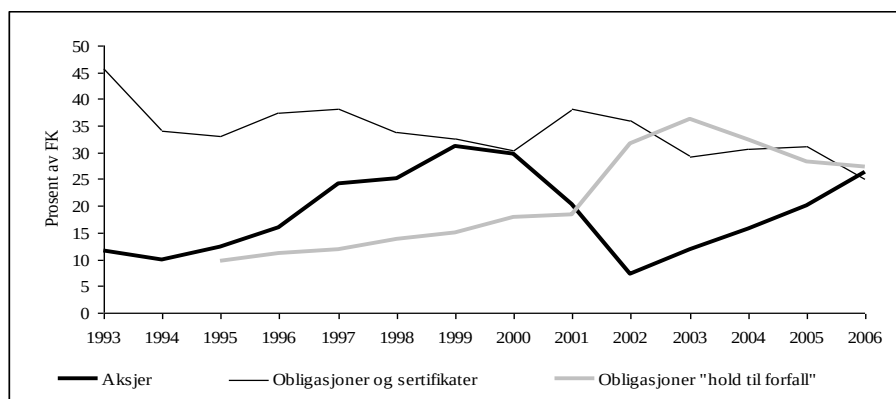
Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 673 mrd. kroner ved utgangen av 2006, en økning på 13 prosent gjennom året.

Selskapenes beholdning av aksjer og andeler holdt som omløpsmidler har fortsatt å øke i 2006. Beholdningen av anleggsobligasjoner, regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall", er tilnærmet uendret, mens beholdningen av omløpsobligasjoner og sertifikater har avtatt med omlag 5 prosentpoeng gjennom 2006.

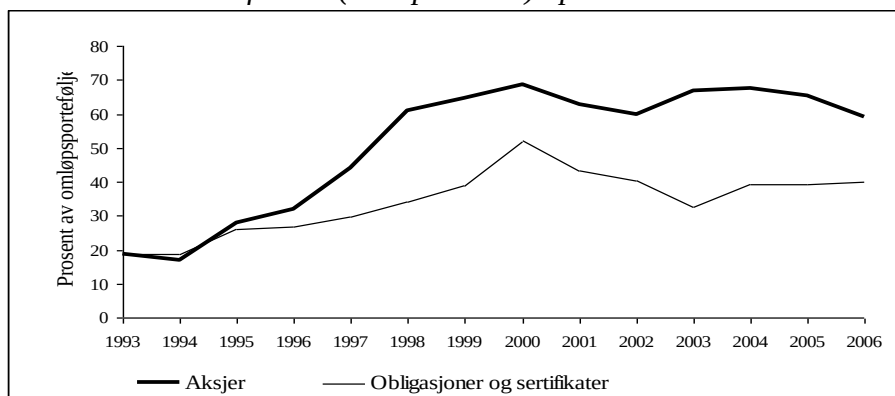
Tabell 6.2 Utvalgte balanseposter

	31.12.2006		31.12.2005		% -vis vekst
	mill. kr	% av FK	mill. kr	% av FK	
Bygninger og faste eiendommer	68 734	10,2	58 555	9,8	17,4
Investeringer til varig eie m.m	208 259	30,9	183 480	30,8	13,5
herav obligasjoner som holdes til forfall	184 129	27,3	162 333	27,2	13,4
herav utlån	17 188	2,6	18 118	3,0	-5,1
Andre finansielle eiendeler	361 439	53,7	328 059	55,1	10,2
herav aksjer og andeler	177 912	26,4	126 728	21,3	40,4
herav obligasjoner	151 611	22,5	142 128	23,9	6,7
herav sertifikater	17 197	2,6	39 838	6,7	-56,8
Forvaltningskapital	673 352	100,0	595 904	100,0	13,0
Kursreguleringsfond	25 346	3,8	18 702	3,1	35,5
Forsikringsmessige avsetninger	559 869	83,1	514 212	86,3	8,9
Tilleggsavsetninger	20 741	3,1	15 306	2,6	35,5
Ansvarlig kapital	34 034	5,1	29 268	4,9	16,3

Figur 6.3 Utviklingen i livselskapenes beholdning av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler), samt obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" i perioden 1993 – 2006

Figur 6.4 Utviklingen i livselskapenes utenlandsandeler av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler) i perioden 1993 – 2006

Selskapenes beholdning av omløpsaksjer utgjorde 26 prosent av samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2006, en økning på 5 prosentpoeng gjennom året. Ser vi bort fra fondsforsikringsvirksomheten har selskapene økt aksjeandelen med om lag 4 prosentpoeng. Utenlandsandelen var på 59 prosent av aksjebeholdningen.

Beholdningen av sertifikater har avtatt og utgjorde 3 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2006, mot 7 prosent ett år tidligere. Beholdningen av obligasjoner holdt som omløpsmidler har falt med 2 prosentpoeng, og utgjorde 151 mrd. kroner eller 22 prosent av forvaltningskapitalen. Utenlandsandelen av omløpsobligasjoner og sertifikater var ved utgangen av 2006 på 40 prosent.

Selskapene hadde ved utgangen av året en samlet beholdning av obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall" på 184 mrd. kroner, eller 27 prosent av forvaltningskapitalen. Gjennomsnittlig rente på porteføljen var 5,0 prosent, og om lag tre firedeler har forfall etter 2009. Den delen av porteføljen som har forfall etter 2009 hadde en gjennomsnittrente på 4,7 prosent. Utenlandsandelen av "hold til forfall"-porteføljen var på 52 prosent.

Tabell 6.3 Obligasjoner klassifisert som hold til forfall pr. 31.12.2006; etter forfallstidspunkt

Forfallstidspunkt		Norske	Utenlandske	Totalt
Forfall i 2007	Prosent av FK	1,5	1,0	2,5
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,8	6,1	5,9
Forfall i 2008	Prosent av FK	1,4	0,4	1,8
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,8	5,8	5,8
Forfall i 2009	Prosent av FK	1,9	0,4	2,3
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,3	6,2	5,5
Forfall etter 2009	Prosent av FK	8,4	12,3	20,7
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,0	4,5	4,7
Sum obligasjoner Til forfall	Prosent av FK	13,2	14,2	27,3
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,3	4,7	5,0

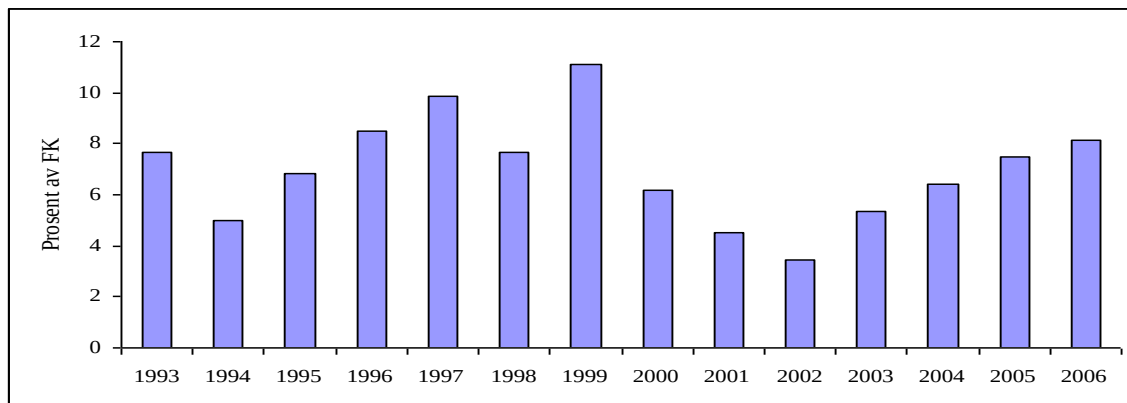
¹⁾ Med gjennomsnittrente menes resultatført renteinntekt i prosent av beholdningen med forfall i den aktuelle perioden.

Soliditet

Ved utgangen av 2006 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 11,6 prosent, og samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

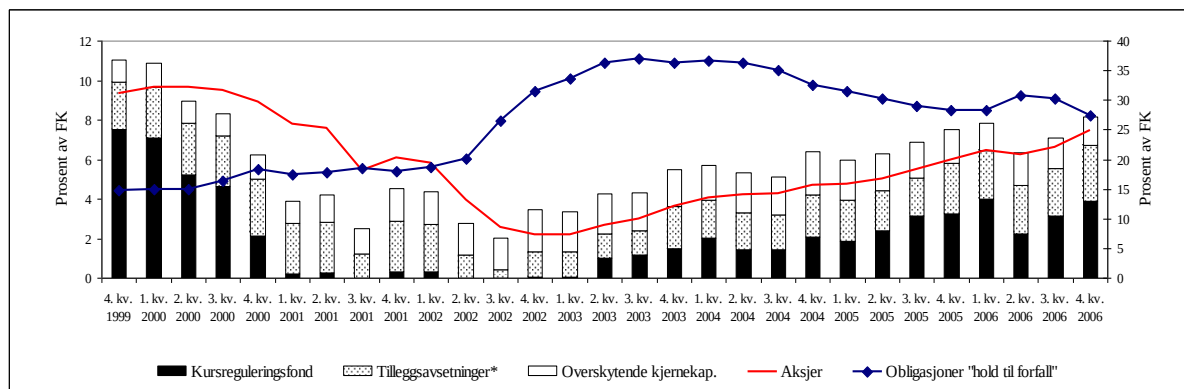
Selskapenes bufferkapital er noe styrket sammenlignet med utgangen av 2005⁸. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var ved utgangen av året på 53 mrd. kroner eller 8,2 prosent av selskapenes forvaltningskapital, mot 43 mrd. kroner eller 7,5 prosent ved utgangen av 2005. Ser vi helt bort fra selskapenes fondsforsikringsvirksomhet var bufferkapitalprosenten ved utgangen av 2006 på 8,4 prosent.

Figur 6.5 Utviklingen i livselskapenes bufferkapital (i % av FK)

Av bufferkapitalens tre elementer er tilleggsavsetninger i sin helhet kundemidler, kursreguleringsfondet er hovedsakelig kundemidler, mens kjernekapitalen er selskapsmidler.

Figur 6.6 Bufferkapital, aksjeandel og "hold til forfall"-obligasjoner for 1999 – 2006

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse.

⁸ Ved realisasjon av finansielle omløpsmidler reduseres kursreguleringsfondet tilsvarende kursgevinsten knyttet til de aktuelle eiendelene. Utviklingen i selskapenes bufferkapital vil dermed ikke nødvendigvis følge utviklingen i verdipapirmarkedene, med mindre selskapene velger å føre hele gevinsten til tilleggsavsetninger. Selskapene har ført 5,3 mrd. kroner til tilleggsavsetninger i regnskapet for 2006, mot 2,5 mrd. kroner året før.

7. PENSJONSKASSER

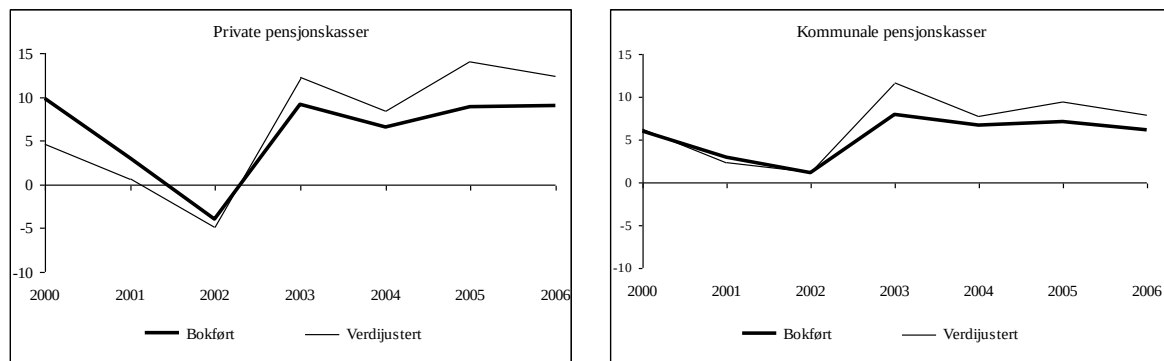
- Noe høyere verdijustert kapitalavkastning i 2006 sammenlignet med 2005 for pensjonskassene samlet
- Pensjonskassenes aksjebeholdning og bufferkapital økte i 2006

Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter pensjonskasser med en forvaltningskapital større enn 1 mrd. kroner ved utgangen av 2006. Utvalget består av 16 private og 11 kommunale pensjonskasser, og disse står for noe i underkant av 80 prosent av pensjonskassenes samlede forvaltningskapital.

Kapitalavkastning

Pensjonskassenes samlede bokførte kapitalavkastning var i 2006 på 8,3 prosent, mot 8,0 prosent i 2005. Verdijustert kapitalavkastning var på 11,2 prosent, mot 12,5 prosent året før. Til sammenligning har livsforsikringsselskapene rapportert en verdijustert kapitalavkastning for 2006 på 7,7 prosent. De private pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert avkastning på 12,5 prosent i 2006, mens de kommunale pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert kapitalavkastning på 7,9 prosent. Forklaringen til avkastningsforskjellen ligger i aktivastrukturen. De private pensjonskassene hadde en vesentlig større eksponering i aksjemarkedene enn både de kommunale pensjonskassene og livsselskapene. Den lavere utenlandsandelen i pensjonskassene enn i livsforsikringsselskapene, har ført til at pensjonskassene har dratt fordel av den relativt sterkere oppgangen på Oslo Børs enn på andre lands børser.

Figur 7.1: Kapitalavkastningen i et utvalg pensjonskasser 2000 – 2006

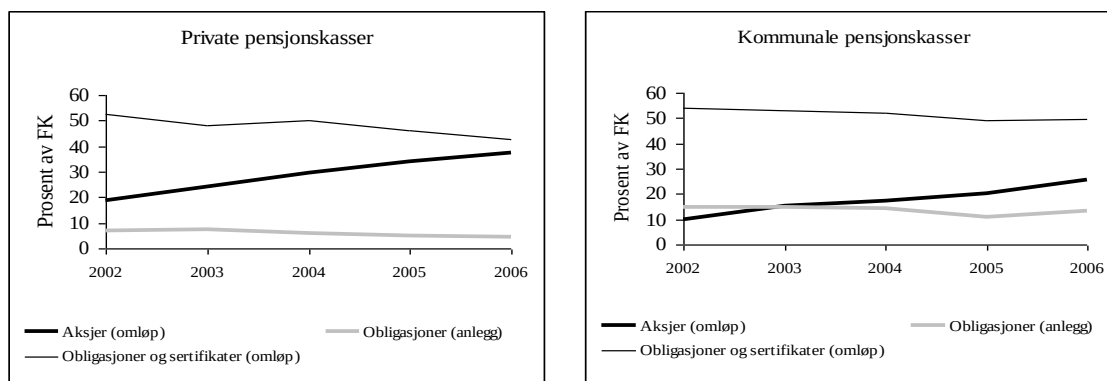

Balanse

Pensjonskassene i utvalget hadde ved utgangen av 2006 en samlet forvaltningskapital på 116 mrd. kroner, en vekst på 15 prosent gjennom året.

Ved utgangen av 2006 hadde pensjonskassene samlet en aksjeandel på 34 prosent av forvaltningskapitalen. Til sammenligning hadde livsforsikringsselskapene en aksjeandel på 26 prosent. De private pensjonskassene har økt aksjeandelen gjennom halvåret med 4 prosentpoeng, og hadde ved utgangen av året en aksjeandel på 37 prosent av forvaltningskapitalen. De kommunale kassene hadde en aksjeandel på 25 prosent, en økning på 3 prosentpoeng siden 2005.

Figur 7.2: Utvalgte balanseposter i et utvalg pensjonskasser 2002 – 2006

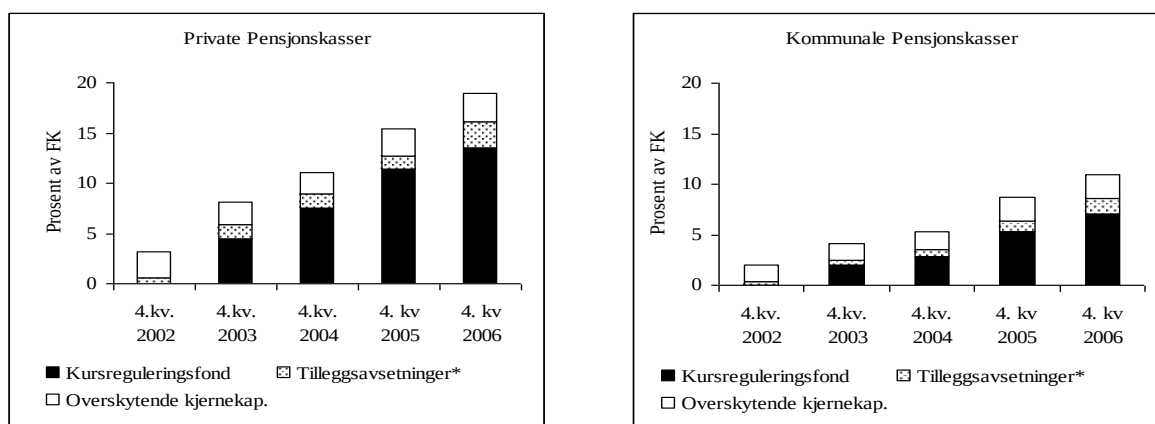
Pensjonskassene har en relativt stor andel utenlandske aksjer, men likevel lavere enn livselskapene. De private pensjonskassene hadde ved utgangen av 2006 en utenlandsandel på 54 prosent av omløpsporteføljen, mot 49 prosent ett år tidligere. De kommunale pensjonskassene rapporterte en utenlandsandel av aksjeporteføljen på 59 prosent, mot 56 prosent ved utgangen av 2005.

Soliditet

Ved utgangen av 2006 hadde pensjonskassene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 13 prosent, mot 14 prosent ett år tidligere. Samtlige pensjonskasser i utvalget tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Kassene har rapportert en styrking av bufferkapitalen målt som andel av forvaltningskapitalen. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var på 19,5 mrd. kroner eller 17 prosent av kassenes forvaltningskapital ved utgangen av 2006, mot 13 prosent ett år tidligere. Til sammenligning har livselskapene rapportert en bufferkapital ved utgangen av 2006 på 8,2 prosent av FK.

Det er stor forskjell i nivået på bufferkapital mellom de private kassene og de kommunale kassene i utvalget. De private hadde en bufferkapital på 16 mrd. kroner eller 19 prosent av FK ved utgangen av, mens de kommunale kassene hadde en bufferkapital på 3 mrd. kroner eller 11 prosent av FK. Premiefond for kassene samlet utgjorde 8 prosent av forvaltningskapitalen på samme tidspunkt.

Figur 7.3 Utvikling i pensjonskassenes bufferkapital

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrasket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapital

8. SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

- Lav vekst i premieinntekter, men fortsatt meget god lønnsomhet i den forsikringsmessige virksomheten
- Relativt høye finansinntekter

Utvalget består av 41 selskaper. Utenlandske filialer i Norge er ikke inkludert.

I det norske skadeforsikringsmarkedet har filialer av utenlandske selskaper en betydelig posisjon. Den klart største aktøren blant disse er den norske filialen til If, som er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Tabell 8.1 Markedsandeler for ulike grupper skadeselskaper

2006 (Tall i prosent)	Utenlandske filialer	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.- selskaper	Øvrige gjensidige
Forfalt bruttopremie	27,9	49,4	4,6	6,7	3,6	1,0
Forvaltningskapital	21,2	50,7	13,0	5,1	3,0	1,4

Markedsandelene summerer seg ikke til 100 prosent fordi selskapene som ikke inngår i nøkkeltallsutvalget ikke er vist i tabellen. Dette gjelder bl.a. Gard og Skuld, som har avvikende regnskapsår.

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde et resultat av ordinær virksomhet på 7 422 mill. kroner i 2006, mot et resultat på 6 241 mill. kroner i 2005. Resultatfremgangen skyldes høyere netto finansinntekter og en økning i teknisk resultat. Samlede netto finansinntekter ble 6 135 mill. kroner i 2006, mot 5 856 mill. kroner i 2005. I både 2006 og 2005 har Gjensidige Forsikring realisert en regnskapsmessig gevinst på 1,3 mrd. kroner ved salg av aksjer i DnB NOR. Økt aksjeeeksposering kombinert med en sterk utvikling på aksjemarkedene har også bidratt til relativt høye finansinntekter i 2006. Teknisk regnskap viste et resultat på 3 812 mill. kroner i 2006, mot 2 200 mill. kroner i 2005. Praktisk talt hele økningen i teknisk resultat kan tilskrives utviklingen i captiveselskapene, hvor teknisk resultat var sterkt negativt i 2005 som følge av at det ble avgitt et meget stort beløp i gjenforsikringspremier. Høyere allokert investeringsavkastning som følge av økt rentenivå har også bidratt til økningen i teknisk resultat.

Det var kun gruppen Sjøforsikringsselskaper som hadde negativt teknisk resultat i 2006. Alle grupper hadde bedre teknisk resultat i 2006 enn i 2005. Samtlige grupper hadde også positivt resultat av ordinær virksomhet i 2006.

Tabell 8.2 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		2006	2005
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	2 864	2 843
	Resultat av ord. virksomhet	5 212	5 385
Captives	Teknisk resultat	760	-738
	Resultat av ord. virksomhet	1 664	298
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	232	176
	Resultat av ord. virksomhet	298	333
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-122	-126
	Resultat av ord. virksomhet	75	70
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	78	44
	Resultat av ord. virksomhet	174	154
Alle selskaper	Teknisk resultat	3 812	2 200
	Resultat av ord. virksomhet	7 422	6 241

I gruppen Knyttet til konsern er resultatene ikke-konsoliderte tall, som vil avvike noe fra den senere omtalen av konsoliderte resultater i de største konsernene.

Resultatet av den forsikringsrelaterte virksomheten kan uttrykkes ved combined ratio, som er summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r. Combined ratio for alle selskapene var 91,5 i 2006, tilnærmet uendret i forhold til 2005. Skadeprosenten er uendret på 69,6, men kostnadsprosenten har økt med 0,1 prosentpoeng til 21,9.

Tabell 8.3 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Alle
2006	92,4	46,5	94,8	104,0	87,2	91,5
2005	89,0	208,0	84,6	107,2	88,6	91,4

Combined ratio har falt kraftig for Captives, hvor nivået på combined ratio var meget høyt i 2005. For de andre gruppene er endringene mer moderate. Den største økningen i combined ratio har funnet sted i Øvrige aksjeselskaper, mens Sjøforsikringsselskaper er eneste gruppe med combined ratio over 100.

Av utvalget på 41 selskaper viste 4 et negativt resultat av ordinær virksomhet i 2006. Til sammenligning hadde kun 2 selskaper negativt resultat i 2005. Alle selskapene oppfylte kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 2006.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

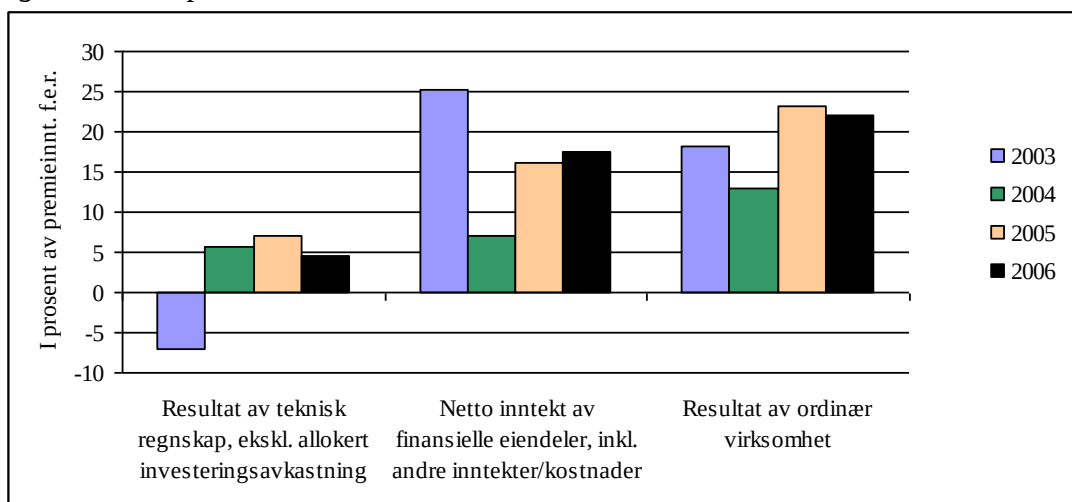
De fire største enhetene har en sterk posisjon i skadeforsikringsmarkedet: Gjensidige Forsikringsgruppen, If Skadeforsikring NUF, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring konsern. Den videre fremstillingen av skadekonsernenes resultater vil omhandle Gjensidige, Vesta og Sparebank 1 Skadeforsikring.

Tabell 8.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kr og prosent av premie f.e.r.)	2006	% av pr.	2005	% av pr.	Endring i %
Premieinntekter f.e.r.	23 300		22 954		1,5
Allokert investeringsavkastning (innt.)	1 792	7,7	1 275	5,6	40,6
Erstatningskostnader f.e.r.	16 459	70,6	15 478	67,4	6,3
Driftskostnader f.e.r.	5 074	21,8	4 933	21,5	2,9
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	714	3,1	965	4,2	-26,0
Resultat av teknisk regnskap	2 867	12,3	2 872	12,5	
Netto finansinntekter	4 043	17,4	3 708	16,2	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	1 792	7,7	1 275	5,6	
Andre inntekter/kostnader (netto)	20	0,1	-3	0,0	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	2 271	9,7	2 430	10,6	
Resultat av ord. virksomhet	5 138	22,1	5 302	23,1	
Egenkapitalavkastning i %	30,6		42,7		

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 23 300 mill. kroner i 2006. Dette er en økning på 1,5 prosent i forhold til 2005. Erstatningskostnadene hadde i samme periode en vekst på 6,3 prosent, mens de forsikringsrelaterte driftskostnadene økte med 2,9 prosent. De tre konsernene hadde samlede netto finansinntekter på 4 043 mill. kroner i 2006, mot 3 708 mill. kroner året før. I likhet med året før realiserte Gjensidige en gevinst på 1,3 mrd. kroner ved salg av aksjer i DnB NOR i 2006. Samlet resultat av ordinær virksomhet ble 5 138 mill. kroner, mot 5 302 mill. kroner i 2005. Resultatet ga en egenkapitalavkastning på 30,6 prosent, mot 42,7 prosent i 2005.

Figur 8.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

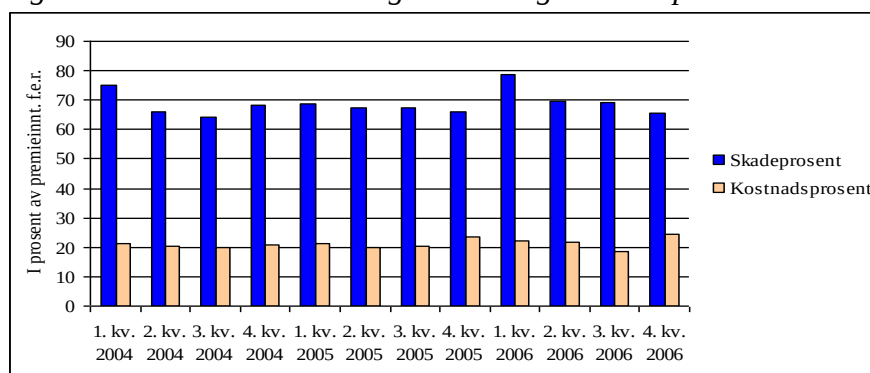
De tre konsernene hadde samlet sett relativt stabile premieinntekter i 2006 sammenlignet med året før. Forfalt bruttopremie falt med 0,5 prosent og opptjent bruttopremie falt med 1,0 prosent, men en nedgang i gjenforsikringsandelen førte likevel til en positiv vekst på 1,5 prosent i premieinntekter for egen regning. I 2006 var det en markert vekst i erstatningskostnadene, noe som bl.a. reflekterer en negativ utvikling for motorvognskader og branner. Veksten skjer fra et historisk lavt nivå. Økningen i driftskostnadene var også noe høyere enn premieveksten, og skyldes økte lønnskostnader kombinert med en reduksjon i mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring som følge av lavere gjenforsikringsandel.

Tabell 8.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprosent				Driftskostnadsprosent				Combined ratio			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Tre skadekonsern	79,0	68,5	67,4	70,6	22,6	20,9	21,5	21,8	101,6	89,4	88,9	92,4

Skadeprosenten steg med 3,2 prosentpoeng fra 2005 til 70,6 i 2006, mens kostnadsprosenten steg med 0,3 prosentpoeng til 21,8. I 4. kvartal isolert sett var skadeprosenten kun 65,4, mot 66,0 i tilsvarende periode i 2005. De tre foregående kvartalene var skadeprosenten høyere enn i tilsvarende kvartal året før. Tilfeldige variasjoner tilsier at resultater i de enkelte kvartalene må tolkes med forsiktighet. Det er grunn til å vente at konkurransen i markedet bidrar til at perioden med usedvanlig lavt skadenivå og meget gode resultater etter hvert blir fulgt av en periode med mer normale resultater. Det er imidlertid foreløpig ingen entydig tendens til økende skadeprosent, og det er derfor nødvendig å avvende resultatene de neste kvartalene for å vurdere om resultatene er i ferd med å normaliseres.

Figur 8.2 Kvartalsvis utvikling i skade- og kostnadsprosent

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede forvaltningskapitalen for de tre konsernene var 71,9 mrd. kroner ved utgangen av 2006. Dette er en økning på 12,3 prosent siden utgangen av 2005. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 16,3 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er en økning fra 14,4 prosent ett år tidligere.

De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler utgjorde 41,0 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2006. Beholdningen har falt med 5,5 prosentpoeng siden utgangen av 2005. I samme tidsrom har beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økt med 0,9 prosentpoeng til 10,4 prosent av forvaltningskapitalen.

Tabell 8.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	31.12.2006	31.12.2005
Bygninger og faste eiendommer	5,5	6,6
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	16,3	14,4
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	41,0	46,5
Obligasjoner som holdes til forfall	10,4	9,5
Utlån	1,3	1,3
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	71 908	64 018

Utenlandsandelen for aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler var 85 prosent ved utgangen av 2006, mot 91 prosent ett år tidligere. Andelen utenlandske sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har falt fra 37 prosent til 24 prosent i løpet av 2006.

Tabell 8.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	82,5	66,3	90,6	84,9
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	10,2	18,1	37,4	23,6

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Alle konsernene tilfredsstilte minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 2006. Totale forsikringstekniske avsetninger var 43,3 mrd. kroner, en økning på 9,6 prosent siden utgangen av 2005. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) økt fra 109,0 til 111,7.

Alle konsernene tilfredsstilte kapitaldekningskravet ved utgangen av 2006. Den samlede ansvarlige kapital for de tre skadekonsernene utgjorde 16,5 mrd. kroner, mot 10,6 mrd. kroner ved utgangen av 2005. Økningen reflekterer de gode resultatene i 2006.